

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 31 ТРАВНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 22 VOL. CIX FRIDAY, MAY 31, 2002 No. 22

Стефан Качарай – новий предсідник УНСоюзу

У Чикаґо закінчилася 35-та Конвенція

У зв'язку з тим, що 35-та Конвенція Українського Народного Союзу закінчилася, коли це число „Свободи", в основному, було підготовлене до друку, нижче подаємо тільки найголовніші висліди Конвенції. Ширші інформації будуть опубліковані у наступному числі нашого тижневика.

ЧИКАҐО. –28 травня, в останній день праці 35-ої Конвенції Українського Народного Союзу, яка почалася 24 травня в „O'Harre Marriot Hotel", склали присягу новообрані члени Головного уряду: Стефан Качарай – предсідник УНСоюзу; Марта Лиско – перший заступник предсідника; Евген Іванців – другий заступник предсідника; Альберт Качковський – директор для Канади; Христина Козак – головний секретар; Рома Лісович – касир; Зенон Голубець, Ярослав Завійський, Олександер Серафин – члени Контрольної комісії; Євген Осціславський, Осип Гаврилюк, Стефан Гавриш, Василь Луцьків, Мирон Пилип'як, Варка Бачинська, Василь Ліщинецький, Павло Принько, Андрій Скиба, Михайло Куропась і Мирон Ґрох – радні.

Голосували на Конвенції її 148 учасників: 122 делеґати, 22 члени Головного уряду і чотири почесні члени.

В перший день учасники Конвенції прийняли рішення зменшити чисельність радних від 14 до 11 осіб і членів Контрольної комісії – від п'яти до трьох. Пропозиція зменшити чисельність Екзекутиви не пройшла.

На зауваження, що працівники Головної канцелярії УНСоюзу не повинні бути одночасно членами Головного уряду, 25 травня Конвенція прийняла таку зміну до Статуту: „Працівники Українського Народного Союзу мають право бути обраними тільки на посади Головного уряду, які розраховані на повний час праці, тобто на посади предсідника, головного секретаря і касира". В цей спосіб Конвенція вирішила проблему нарікань і унеможливила так звані конфлікти інтересів.

Новообрані члени Екзекутиви (зліва): Евген Іванців, Альберт Качковський, Стефан Качарай, Рома Лісович, Марта Лиско, Христина Козак.

Також 25 травня Конвенція, після довшого обговорення і вислухання пропозицій від консультантів, прийняла спеціяльну резолюцію, згідно з якою створено Постійний комітет при Головному уряді у справі Союзівки, котрий до року має представити остаточні рекомендації, яким шляхом можна зменшити фінансовий дефіцит відпочинкової оселі УНСоюзу. 27 травня, у понеділок, Конвенція прийняла резолюцію щодо членства в Канаді – щоб Екзекутива створила комітет, котрий до двох років вирішить проблеми фінансових збитків УНСоюзу в Канаді.

28 травня члени Конвенції прийняли резолюцію, щоб Головний уряд розглянув справу повернення УНСоюзу до Українського Конґресового Комітету Америки.

І. Яросевич

Володимир Литвин – голова Верховної Ради України

КИЇВ. – Володимир Литвин 28 травня став головою Верховної Ради завдяки голосам 226 депутатів (це був мінімум голосів, необхідних для обрання). Першим заступником у В. Литвина став провідник підгрупи Партії регіонів у складі фракції „Єдина Україна" Генадій Васильєв. Другим – заступник голови СДПУ(о) Олександер Зінченко.

Фракція „Наша Україна", яку очолює Віктор Ющенко, не подтримала трійку „Литвин – Васильєв – Зінченко". Але все ж таки узяли бюлетені для голосування за варіянт „Литвин-Васильєв-Зінченко" сім депутатів з фракції „Наша Україна". Тим самим вони порушили рішення фракції і вже за годину після закінчення голосування були виключені з „Нашої України". Володимир Щербань, коментуючи бажання взяти участь в голосуванні і піти всупереч фракційному рішенню, зазначив, що у нього є „власна позиція", з якою він ознайомив Віктора Ющенка. На думку колишнього губернатора Сумщини, „Наша Україна" повинна була підтримати вибір В. Литвина головою,

Володимир Литвин

першим заступником – від фракції В. Ющенка і заступником – від СДПУ(о). Крім семи бюлетенів від „Нашої України", В. Литвин отримав голоси позафракційних та кількох комуністів. КПУ погодилася давати свої бюлетені в залежності від того, скільки виявилося б „зрадників" з фракції В. Ющенка. Не вистачало б 10 – дали б десять, не вистачало б 5 – дали б п'ять.

(Закінчення на стор. 3)

Президент Дж. Буш в Европі

ВАШІНҐТОН. – Першою зупинкою Президента Дж. Буша під час його поїздки до Европи, котру він розпочав 23 травня, щоб заручитися підтримкою в антитерористичній кампанії Вашінгтону, була столиця Німеччини. У Берліні американського Президента зустріли протестами – учасниками демонстрації були члени антивоєнних, антиґльобалізаційних і пропалестинських груп. У рамках своєї першої візити до Німеччини Президент Дж. Буш зустрівся з федеральним президентом ФРН Йоганесом Рау та канцлером Ґергардом Шредером. Президент Буш та німецький канцлер Ґ. Шродер обговорили важливі питання щодо антитерористичної боротьби, близькосхідного конфлікту, взаємин з Росією, а також американську політику щодо Іраку. Промовляючи у німецькому бундестаґу, Дж. Буш представив концепцію США щодо боротьби з міжнародним тероризмом і закликав европейців до рішучої боротьби з тероризмом. Велику увагу в промові він приділив ролі Росії в сучасному світі. Увечорі американський Президент відлетів з Берліну до Москви.

У Москві 24 травня Президент Дж. Буш та Владімір Путін підписали угоду, що передбачає скорочення стратегічних ядерних озброєнь на дві третини та Декларацію про нові стратегічні взаємини між двома країнами.

З цього приводу коментатори говорять про „нову еру" в стосунках між Росією та Заходом.

Дж. Буш похвалив російського керівника за підтримку кампанії боротьби з тероризмом: „Наші нації і надалі тісно співпрацюватимуть у війні проти світового терору. Я розумію дуже добре, що російський народ постраждав від рук терористів, і ми так само. Ми з президентом Путіним також зійшлися в тому, що найбільша небезпека у цій війні – це загроза того, що до рук терористів потрапить зброя масового знищення. Наші нації мусять не шкодувати зусиль для того, щоб перешкодити поширенню ядерних озброєнь, у якій би формі воно не відбувалося. Ми також обговорювали Іран у цьому пляні". Міжнародна правозахисна організація „Human rights watch" вважає, що Кремль потурає військовим злочинам росіян у Чечні, і що Захід не має права заплющувати на це очі. На думку

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко розчарований у Верховній Раді

КИЇВ. – Фракція В. Ющенка „Наша Україна" та інші опозиційні сили 29 травня назвали поразкою демократії обрання Володимира Литвина головою Верховної Ради, наголошуючи, що парлямент очолили сили, які не спромоглися набрати перевату кількість голосів на минулих виборах. В. Ющенко заявив, що В. Литвин був обраний під тиском влади, і сказав, що парлямент перетворюється на „підрозділ президентської адміністрації". Представники опозиції наполягають, що на минулих парляментських виборах українці виявили недовіру владі, коли віддали малу кількість голосів за пропрезидентський бльок, очолюваний В. Литвином. У свою чергу, провідник соціялістів Олександр Мороз назвав обрання головою Верховної Ради В. Литвина „пірровою перемогою" фракції „Єдина Україна". На думку О. Мороза, фракції, що входять до так званої парляментської „четвірки" („Наша Україна", СПУ, КПУ, бльок Ю. Тимошенко) не дадуть новообраному керівництву парляменту зберегти стабільну більшість у праці Верховної Ради. Водночас голова СПУ заявив, що соціялісти не збираються блькувати працю українського парляменту. Представник фракції бльоку Юлії Тимошенко Олександр Турчинов не виключив переобрання керівництва парляменту протягом двох тижнів. Опозиційні фракції „Наша Україна", комуністів, соціялістів та бльоку Юлії Тимошенко, після оголошення результатів голосування, на знак протесту залишили залю засідань.

Л. Кучма і А. Лукашенка зустрілись у Чернігові

ЧЕРНІГІВ. – 29 травня завершилася зустріч віч-на-віч президентів України та Білорусі - Леоніда Кучми та Аляксандра Лукашенки. Зустріч відбулася на тлі суперечливих взаємин останніх років, викликаних різними підходами до інтеґраційних процесів і торговельно-економічного протистояння. Як повідомляють з Чернігова, переговори напевно були складними, бо провідникам треба було передовсім „зондувати" позиції одне одного, через зміну геополітичної ситуації у реґіоні, зокрема зближення Росії і НАТО та посилення европейських та евроатлантичних орієнтацій Києва. Президент Білорусі критично ставиться до деяких аспектів зовнішньої політики України. Одним з питань зустрічі була нератифікація білоруським парляментом угоди про державний кордон, яку було підписано ще 1997 року. Мінськ пов'язує ратифікацію договору з розв'язанням проблеми заборгованностей Києва перед Білоруссю і зокрема прагне дістати в якості сплати боргу об'єкти на узбережжі Криму, з чим Україна категорично не погоджується.

Генпрокуратура відкидає звинувачення матері журналіста Г. Ґонґадзе

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України не визнає, що порушила право на життя загиблого журналіста Георгія Ґонґадзе, який офіційно звертався по допомогу до цього відомства. Такі заяви представників ГПУ пролунали під час судового процесу за позовом матері журналіста. Печерський райсуд столиці 28 травня розпочав розгляд скарги Лесі Ґонґадзе на дії Генеральної прокуратури та особисто її колишнього голови Михайла Потебенька. Представник прокуратури розповів, що має ксерокопію офіційного повідомлення про те, що заяву Георгія Ґонґадзе розглядали і йому надсилалась відповідь. Одначе Генпрокуратура відмежувалася від пред'явлених їй звинувачень. Основні арґументи такі: розслідування вбивства журналіста покищо триває, і на цій стадії зв'язку між загибеллю Г. Ґонґадзе та його скаргами не встановлено. А колишній Генеральний прокурор Михайло Потебенько в інтерв'ю сказав, що у процесі участи не братиме. Адвокат Андрій Федур, який представляє інтереси матері загиблого журналіста, вважає початок розгляду цієї справи великою перемогою. Адже скаргу подали ще у листопаді минулого року і протягом усього часу іґнорували. А. Федур переконаний, що справа завершиться досить швидко, якщо прокуратура умисно не зволікатиме із поданням офіційних відповідей.

Н. Карпачова виграла суд проти СБУ й прокуратури

ЛЬВІВ. – Районний суд Львова 28 травня задовольнив позов уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ніни Карпачової до обласного управління Служби безпеки та обласної прокуратури. Йдеться про безпрецедентний для України процес, коли позов було подано проти системи в цілому, а не конкретних осіб, заявила Н. Карпачова. Рішенням суду обласні правоохоронні структури зобов'язані відшкодувати моральні збитки батькам Юрія Мозоли, який 1996 року помер у слідчому ізоляторі УСБУ від тілесних ушкоджень. Згідно з рішенням Франківського районного суду Львова, управління Служби безпеки та прокуратура Львівської области повинні виплатити 130 тисяч гривень батькам 26-річного Юрія Мозоли, якого помилково вважали причетним до скоєння низки жорстоких вбивств у Братковичах. „Саме це рішення має дати надію, як прецедентне судове рішення, іншим, ще живим жертвам подібних злочинів", заявила Н. Карпачова.

XIV Міжнародна агропромислова виставка

КИЇВ. –28 травня відкрито XIV Міжнародну агропромислову виставку-ярмарок „Агро-2002" в селі Чубинське Бориспільського району Київської области. У церемонії її урочистого відкриття взяли участь Президент України Леонід Кучма, віце-прем'єр-міністер України Леонід Козаченко, перший віце-прем'єр-міністер Олег Дубина, міністер аґрополітики Сергій Рижук. Як сказав Л.Кучма на відкритті, „ця виставка свідчить про досягнення і розвиток агропромислового комплексу України". Виставка-ярмарок проводиться з метою розвитку міжнародної і вітчизняної співпраці в галузі сільського і рибного господарства, харчової і переробної промисловости, сільськогосподарського машинобудування, впровадження досягнень науково-технічного проґресу у сфері аґропромислового виробництва, залучення чужоземних інвестицій в аграрний сектор економіки України. Організатори виставки – Міністерство аграрної політики України і корпорація „Украгропромбіржа". Організаційний комітет з питань „Агро-2002" очолює міністер аграрної політики України Сергій Рижук. Виставка триватиме до 2 червня. Міжнародна виставка-ярмарок у селі Чубинське є одним з найвідоміших вітчизняних виставочних заходів в аґрарному секторі.

Глибшає співпраця дунайських держав

ВІДЕНЬ, Австрія. – 27 травня країни – члени Дунайської комісії підписали договір про нові механізми співробітництва у реґіоні. Делеґацію міністерства закордонних справ України на цій конференції очолював державний секретар міністерства з питань европейської інтеґрації Олександер Чалий. Як повідомив 28 травня на інструктивному засіданні керівник прес-центру МЗС Сергій Бороденков, мета нової структури розширити співпрацю між дунайськими державами в економічній та культурній сферах. Окрім України учасниками процесу Дунайського співробітництва стали Австрія, Боснія і Герцеговина , Хорватія, Чехія, Німеччина, Угорщина, Молдова, Румунія, Сербія, Чорногорія, Словенія й Словаччина.

Обговорили проблеми прописки

КИЇВ. – Скасування інституту прописки в Україні не підкріплене законодавством і досі не втілене органами внутрішніх справ. Такого висновку дійшли 27 травня представники української влади та Організація безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) під час „круглого столу" в міністерстві юстиції. Визнання неконституційним інституту прописки в листопаді минулого року представники бюро ОБСЕ в Україні назвали важливим кроком на шляху демократизації українського суспільства. Міністер юстиції України О. Лавринович ще раз підкреслив, що прописка скасована назавжди і порадив звертатися до суду в разі вимоги прописки з боку службових осіб.

Нові почесні громадяни Києва

КИЇВ. – 28 травня за значний внесок у соціяльний та економічний розвиток столиці України – міста Києва, збагачення національної духовної спадщини та активну громадську діяльність міністрові транспорту України Георгію Кирпі та народному депутатові України, поетові Борисові Олійникові присвоєно звання „Почесний громадянин міста Києва". Як повідомили у прес-службі Київської міської державної адміністрації, відповідне розпорядження підписав Київський міський голова Олександер Омельченко.

Військова делеґація у Болгарії

СОФІЯ, Болгарія. – 27-29 травня тривала офіційна візита української військової делеґації на чолі з міністром оборони генералом армії України Володимиром Шкідченком до Республіки Хорватія. Як повідомили у прес-службі міністерства оборони України, під час візити керівник українського військового відомства зустрічався та провів переговори з міністром оборони Республіки Хорватія Йозо Радошем. В перебігу переговорів сторони обговорили питання реґіональної безпеки, становище і перспективи двостороннього військового та військово-технічного співробітництва, обміном інформацією щодо реформування збройних сил двох країн та перспективи розширення НАТО. Міністри оборони України та Хорватії підписали угоду про військово-технічне співробітництво.

Б. Джексон відвідав Україну

КИЇВ. – В Україні від 26-28 травня з робочою візитою перебував співголова Комітету США з питань НАТО Брус Джексон. Як повідомили у прес-службі Міністерства оборони України, під час візити відвідав Національну академію оборони України, де він виступив перед слухачами та професорсько-викладацьким складом навчального закладу стосовно питань змін в НАТО та співробітництва України та НАТО. Також під час візити відбулася зустріч з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком, директором Національного інституту стратегічних досліджень при Адміністрації Президента України Олександром Уласюком, секретарем Ради національної безпеки України Євгеном Марчуком.

Росія не вдоволена підручниками історії України

КИЇВ. – У Москві після засідання комісії українських та російських урядовців 27 травня оголошено про наміри узгодженої праці над новими підручниками історії у двох країнах. Російський віце-прем'єр Валентина Матвієнко заявила, що молодь в Україні та Росії має виховуватися з повагою до історії двох держав. Українську делеґацію очолював віце-прем'єр Володимир Семиноженко. Питання про потребу перегляду підручників було порушене російськими представниками, котрі висловили невдоволення тим, як українським школярам викладається, наприклад, історія голодомору 30-их років, а також війни більшовицької Росії з Українською Народною Республікою.

Комуністи об'єдналися

КИЇВ. –У Києві 26 травня відбувся об'єднувальний з'їзд Комуністичної партії України під проводом Петра Симоненка, зареєстрованої в 1993 році, та КПУ на чолі зі Станіславом Гуренком, що була оголошена поза законом після серпневих подій 1991 року. Відтепер, згідно з рішенням з'їзду, єдиною законною Комуністичною партією України є партія, очолювана Петром Симоненком. Об'єднувальний з'їзд комуністів ухвалив заяву, яка вітає рішення Конституційного суду України про неконституційність заборони КПУ 1991 року. Об'єднана Комуністична партія України оголосила про намір реформувати політичну систему в напрямку демократизації та недопущення авторитаризму.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Особливе партнерство України з НАТО

КИЇВ. – З нагоди відзначення 5-ої річниці підписання Хартії про особливе партнерство України з НАТО, 9 липня у Києві відбудеться виїзна зустріч на рівні послів НАТО. Про це 24 травня повідомив секретар Ради національної безпеки й оборони України (РНБОУ) Євген Марчук. Він підкреслив, що на зустрічі головуватиме Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон. Є. Марчук при цьому наголосив, що „життя диктує необхідність переходу на нові, – глибші та ефективніші форми співпраці України з НАТО". Він нагадав, що на засіданні РНБОУ була схвалена стратегія взаємин України з НАТО в сучасних умовах формування нової системи міжнародних взаємин, і підкреслив, що її остаточна мета – приєднання у майбутньому України „до системи спільної безпеки в Европі", яка базується на НАТО. Остаточний термін набуття членства в НАТО залежатиме виключно від України. За словами Є.Марчука, те, чи стане Україна членом НАТО, залежатиме, з одного боку від того, наскільки швидко „ми будемо рухатися в пляні европейських стандартів по широкому полю".

Головна-квартира НАТО в Брюселі відразу звернула увагу на заяву секретаря Ради національної безпеки і оборони України Євгена Марчука про наміри Києва вступити до Північноатлантичного альянсу. Один з речників НАТО Роберт Пшчель повідомив, що український уряд не надсилав до головної-квартири офіційної інформації щодо намірів Києва стати членом альянсу. Тому, за словами речника, було б неправильно робити коментарі, посилаючись лише на повідомлення агентств. Тим не менше альянс привітав бажання України тісніше співпрацювати з НАТО. Говорить Роберт Пшчель: „Ми звернули увагу на те, що Україна публічно заявила про свою підтримку більшої інтеґрації до евроатлантичних структур. Такі процеси НАТО вітає. Адже змінюється архітектура евроатлантичної безпеки, а це має позначитися й на наших взаєминах з Україною". Р. Пшчель повідомив, що під час зустрічі НАТО в Празі, що відбудеться в листопаді, має бути визначено, як Брюсель і Київ можуть розширити співпрацю. За його словами, добра нагода поговорити про майбутні взаємини з'явиться й під час засідання комісії „Україна-НАТО", яке відбудеться 9 липня в Києві.

Заява Євгена Марчука про намір України вступити в майбутньому до структур НАТО спричинила суперечливу реакцію російських політиків.

Директор Інституту країн СНД Костянтин Затулін переконаний, що цю заяву оприлюднено спеціяльно напередодні візити Джорджа Буша до Росії. Голова комітету Державної Думи Росії з міжнародних справ Дмитро Рогозін заявив, що покищо не зовсім зрозумілі мотиви рішення керівництва України розпочати процедуру вступу до НАТО. Водночас Д. Рогозін не згоден з тими російськими політиками, які вважають, що подібна позиція України означає руйнування СНД. Це скоріше початок розвалу НАТО, – наголосив політик.

На думку глави російського Фонду ефективної політики Гліба Павловського, заяву українського керівництва щодо НАТО не слід розглядати як подію військово-стратегічного характеру. Це суто політичний жест, який носить суто демонстративний характер.

Радіо „Свобода"

У НАТО немає причин відмовляти Україні

Відомий американський політолог професор Збігнєв Бжезінський 25 травня відповів на запитання Української Служби Бі-Бі-Сі:

– Як ви розцінюєте шанси України на членство в НАТО?

–Якщо Україна налаштована стати членом НАТО, якщо вона діятиме послідовно і наполегливо, щоб досягти необхідних критеріїв, то тоді, гадаю, вона матиме дуже гарні можливості на членство в Північно-Атлантичному альянсі. НАТО не має причин відмовляти Україні. Потенційно вона є важливою европейською країною і має бути частиною евроатлантичної спільноти.

– Чи можна казати про те, що українські перспективи щодо членства в НАТО є кращими за російські?

– Можливо, тому що Росія є евразійською країною з чималим імперським спадком. Взяти за приклад Чечню. Спосіб, у який дають собі раду росіяни щодо тієї проблеми, є дуже відмінним від того, який застосовують европейські країни – порівняйте хоча б поведінку британців у Північній Ірляндії з тим, як поводяться росіяни в Чечні...

До того ж, росіяни і надалі підтримують диктаторський режим у Білорусі. А отже, вони мають подолати більше складнощів на шляху до справжньої інтеграції до НАТО.

– Які чинники стримують просування України в напрямку до західніх демократій?

– Некомпетентність і ледачість її політичної еліти.

– Чи робить Захід досить для України, щоб заохотити її до інтеґрації?

– Захід втомився робити ті чі інші речі за Україну. Наспів час, коли Україна повинна сама щось робити для себе.

– Чи не ризикує Україна втратити свого послідовного адвоката в европейських справах – Польщу, через суперечності довкола польського військового поховання у Львові?

– Я є почесним громадянином Львова. І я щиро відданий українсько-польській дружбі. Гадаю, що дії екстремістів у Львові з метою запобігти цивілізованому розв'язанню проблеми достойні жалю. Сподіваюся, що найближчими тижнями обидві сторони вдадуться до спроб залагодження проблеми, тому що від українсько-польського конфлікту виграє хтось інший, хто не хоче бачити Україну інтеґрованою до Заходу.

Володимир Литвин...

(Закінчення зі стор. 1)

Дані про керівників Верховної Ради:

Литвин Володимир Михайлович: доктор історичних наук, член-кор. НАНУ, академік Академії політичних наук. Народився 28 квітня 1956 року в селі Слобода-Романівська, Новоград-Волинського району, Житомирської області, українець, батько двох дітей. Закінчив у 1978 році Київський університет ім. Тараса Шевченка, історичний факультет.

У1984 році захистив кандидатську дисертацію „Діяльність комуністичної партії України з вдосконалення підготовки викладачів суспільних наук" (1966-1975 рр). У 1995 році захистив докторську дисертацію: „Політична арена України: дійові особи та виконавці (суспільно-політичний розвиток України у другій половині 90-их років)". З листопада 1998 року – Заслужений діяч науки і техніки. Лавреат державної премії України в галузі науки та техніки 1999 рік, автор близько 200 публікацій. З 1978 до 1986 року – помічник ректора, викладач, старший викладач, доцент історичного факультету університету ім.Шевченка.1986-89-ті роки – начальник управління вищої та середньої спеціальної освіти УРСР. У 1989-91-их роках – лектор-консультант, помічник секретаря ЦК КПУ. У 1991-94-их роках доцент історичного факультету, докторант Київського університету ім. Шевченка. З серпня 1994 – в команді Л. Кучми, помічник Президента України, заступник глави адміністрації Президента. Перший помічник Президента України, керівник групи помічників та референтів президента України; глава адміністрації Президента. З травня 2002 – Голова Верховної Ради Четвертого скликання.

Геннадій Васильєв, 1953 року народження, обраний у парлямент в одномандатному окрузі „За єдину Україну!". Г. Васильєв був депутатом парляменту третього скликання, входив до складу комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю, був членом тимчасової слідчої комісії з розслідування зникнення Георгія Ґонгадзе та інших резонансних злочинів. З 2000 року входив до групи „Трудова Україна". До обрання в 1998 році депутатом займав посаду прокурора Донецької області.

Олександр Зінченко, 1957 року народження, обраний до парляменту за списком СДПУ(О) (N3). З 1996 року – член ради і політбюро СДПУ(О), з 1998 року – перший заступник глави партії. У парляменті третього скликання очолював фракцію СДПУ(О), парляментський комітет з питань свободи слова та інформації. Почесний президент телеканалу „Інтер". Кандидат фізико-математичних наук, академік Національної Телевізійної академії України, заслужений журналіст України. Нагороджений орденом „Святий князь Володимир".

„Українська правда"

США привітали наміри України подати заяву на членство у НАТО

КИЇВ. – Американський посол у Києві Карлос Паскуаль сказав 27 травня, що оголошення, зроблене 23 травня, було потужною заявою, котра свідчить про важливість, якої надає Україна евроатлантичній співпраці. Президент Леонід Кучма сказав, що приєднання України до НАТО відповідає інтересам не лише українців, але й інших учасників европейської системи безпеки. Український Президент таким чином підтвердив проголошені пляни вступу до Північно-Атлантичного альянсу, але зауважив, що мова йде про тривалий процес. На прес-конференції у Херсоні Леонід Кучма підкреслив, що приєднання до НАТО є частиною руху України до членства у Евросоюзі. 23 травня секретар Ради національної безпеки та оборони Євген Марчук заявив, що Україна порушить питання членства у НАТО, під час візити Генерального секретаря НАТО Джорджа Робертсона до Києва 9 липня.

Гості в Україні з НАТО і Болгарії

СЕВАСТОПОЛЬ. – 24 травня до Севастополя, де базуються військово-морські сили України, прибуде група експертів командування НАТО в Атлантиці. Візита здійснюється згідно з програмою співробітництва України та НАТО на 2002 рік. 24 травня відбулася зустріч представників альянсу з головнокомандувачем Військово-морських сил України Михайлом Єжелем, під час якої сторони обговорили стан двосторонньої співпраці та її подальші перспективи.

27 травня експерти НАТО взяли участь у семінарі на тему „Аспекти реформування національних збройних сил". Учасники семінару обговорили перспективний плян співробітництва українських ВМС з НАТО на 2003-2004 роки.

КИЇВ. – Болгарія підтримує прагнення України інтеґруватися в европейські структури, зокрема до Европейського Союзу і НАТО. Про це заявив віце-президент Болгарії Ангел Марин, якого чотириденна візита в Україну закінчилася 27-го травня. А. Марин провів переговори з Президентом України Л. Кучмою, зустрівся з представниками болгарської діяспори. Коментуючи підсумки свого перебування в Україні, віце-президент Болгарії зазначив: „Мені дуже приємно, що свято слов'янської писемности 24 травня я провів в Україні, де мешкає друга за кількістю болгарська діяспора у світі. З Президентом України ми обговорили питання подальшої українсько-болгарської співпраці".

УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Нова ера у стосунках між НАТО і Росією

РИМ. – Провідники 19 країн НАТО і російський президент Владімір Путин у вівторок, 28 травня, підписали Римську декларацію про створення нового органу – ради НАТО і Росії. У рамках цієї структури Росія зможе брати участь в опрацюванні Північноатлантичним союзом заходів боротьби з міжнароднім тероризмом та розповсюдженням зброї масового знищення. Москва, проте, не матиме права вето на рішення НАТО. Після підписання документу Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон ударом молотка сповістив у такий спосіб про створення нової Ради. Президент США Джордж Буш сказав, що „ця угода є історичною для альянсу і для цілої Европи. Двоє колишніх ворогів стали партнерами після 50-ти років протистояння“. Зустріч Росія-НАТО триває на італійській військовій авіобазі Пра-ктіка-ді-Маре поблизу Риму.Напередодні цієї зустрічі в Росії почала працю військова місія НАТО. Разом з тим, представник російського МЗС заявив, що Москва все ще неґативно ставиться до процесу розширення НАТО на схід.

На кінофестивалі переміг фільм Р. Полянського

КАНИ, Франція. – Володарем „Золотої пальмової гілки“ 55-го Канського фестивалю, що завершився в неділю, 26 травня, став режисер Роман Поланський за фільм „Пііаніст“ Ця стрічка знята за спогадами польського музиканта Владіслава Шпільмана, який пережив страшні часи варшавського ґетто і якого врятував від концтабору німецький офіцер. Нагороду за кращу жіночу ролю отримала фінська актриса Каті Оутінен, яка знялася у фільмі „Людина без минулого“. Кращим виконавцем чоловічої ролі названий бельгійський актор Олів'є Ґурме, який зіграв у фільмі „Син“. Великої нагороди журі удостоєний фінський режисер Акі Каурісмакі за фільм „Людина без минулого“. Журі фестивалю також відзначило премією картину палестинського режисера Елія Сулеймана „Свята інтервенція“ про палестинсько-ізраїльський конфлікт. Спеціяльну нагороду з нагоди 55-ої річниці Канського кінофестивалю отримав американець Майкл Мор за документальну працю про захоплення зброєю в США. Загалом за головну нагороду фестивалю – Золоту пальмову гілку – змагалися 22 стрічки з 15 країн.

Новим президентом Колюмбії став Альваро Урібе

БОҐОТА, Колюмбія. – На президентських виборах у Колюмбії в неділю, 26 травня, у пошуках переміг представник консервативних сил Альваро Урібе. За офіційними даними, за нього проголосували близько 53 відсотки виборців. На другому місці – кандидат від лібералів Горацілі Серпа, якого підтримали більше 30 відсотків колюмбійців, що взяли участь у виборах. Усього на посаду президента Колюмбії кандидували 11 осіб. Новий колюмбійський президент А. Урібе вважається прихильником жорсткої політики щодо лівих повстанців.

Продовжують пошук терористів

ЄРУСАЛИМ. – 26 травня ізраїльська армія продовжила рейди в палестинських містах на Західньому березі Йордану, у пошуках терористів і їхніх баз. Ізраїльське керівництво заявило, що переходить від тривалих антитерористичних акцій до тактики раптових рейдів. Ранком 27 травня, вдруге за ці дні, ізраїльські війська ввійшли в місто Тулькарм. За палестинськими джерелами, арештовані близько 100 чоловік за підозрою у тероризмі. Проведено також рейди в містах Калькілія й Вифлеєм. Ізраїль відмовляється відновити мирні переговори з палестинською адміністрацією доти, поки вона відмовиться від співробітництва з терористами.

Аварія на ріці Аркенсо в штаті Оклагома

ВАШІНҐТОН. – Щонайменше 13 осіб загинули, а п'ятьох поранених відвезли до лікарні, в результаті падіння 26 травня річкового мосту через ріку Аркенсо неподалік містечка Вебер Фолс в штаті Оклагома. Стометрова секція мосту завалилася внаслідок того, що баржа, рухаючись під мостом, вдарилися в опору. Більше 10 автомобілів упали у воду. Не виключено, що число загиблих зростатиме. Жертвами випадку стали водії та пасажири автомобілів, що були на мосту в момент аварії.

У Константинополі можлива православна семінарія

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, Туреччина. – Духовний провідник православних християн у світі Патріярх Варфоломій І 26 травня закликав Туреччину дозволити знову відкрити православну семінарію у Константинополі, де розташована резиденція партіярха. Турецька аґенція новин цитує Патріярха Варфоломія, який сказав, що сподівається на швидке досягнення порозуміння з турецькою владою про відкриття у теологічної школи, де вчилися багато церковних діячів і він особисто. Семінарія була закрита 30 років тому за законом, що вимагав державної контролі над вищими навчальними закладами у Туреччині. Партіярх каже, що семінарія ніколи не діяла проти інтересів Туреччини, додаючи, що розташована у Константинополі партіярхія докладає зусиль для порозуміння між мусульманами та християнами.

Аварія літака тайванської авіолінії

ТАЙПЕЙ, Тайван. – 25 травня упав у море літак тайванської авіокомпанії „Чайна Ейрлайнс“, що летів з Тайвану до Гонконґу. На його борті було 225 чоловік, Нікому з тих, які перебували на борту не вдалося вціліти. Представник тайванських авіоліній 27 травня заявив, що потерпілий катастрофу „Боінг 747“ розвалився в повітрі принаймні на чотири великі шматки. Це відбулося на висоті біля дев'яти тисяч метрів – приблизно 20 хвилин після злету. Біля берегів Тайвану виявлено 78 тіл загиблих пасажирів. Прем'єр-міністер Тайвану Ю Сікунь заявив, що літак упав у тайванських водах, однак тіла загиблих течією віднесло в територіяльні води Китайської Народної Республіки. Між Тайваном і Пекіном існує угода, що дозволяє тайванським військовим кораблям проводити рейди в китайських водах у пошуку тіл жертв авіакатастроф. Більшість загиблих пасажирів – тайванці, 9 – із КНР.

Стан здоров'я Папи викликає занепокоєння

РИМ. – Ватикан підтвердив 26 травня можливість скасування запланованих подорожей Папи Івана Павла II – з огляду на його стан здоров'я. За словами речника Ватикану, можливо будуть скасовані поїздки до Мехіко та Ґватемалі, заплановані на липень цього року. Це, однак, не позначиться на плянах Папи відвідати канадійське місто Торонто. 26 травня Папа завершив візиту до Болгарії, де він взяв участь у відправі просто неба у місті Пловдів. Під час відправи руки Папи тремтіли, а вимова не була чіткою через хворобу Паркінсона, від якої він потерпає.

За матеріялами ЗМІ

Президент Дж. Буш...

(Закінчення зі стор. 1)

представниці московського бюро „Human Rights Watch“ Ганни Ніштат, не можна залишати поза увагою питання щодо методів проведення росіянами акції в Чечні та проблему дотримання там прав людини. З іншого боку, за словами заступника директора російського Інституту США та Канади Віктора Кременюка, росіяни ще не змирилися з тим, що Росія вже не велика держава, і дуже болісно реаґують на очевидну нерівноправність у російсько-американських взаєминах. В. Кременюк наголошує, що будь-яка критика Росії, яка може пролунати з вуст Дж. Буша, лише зміцнюватиме антиамериканські настрої більшости росіян та сприятиме зростанню недовіри до політики В. Путіна, який прагне до зближення Росії з Америкою.

Під час перебування Дж. Буша у Москві там також відбулась демонстрація, кількасот учасників якої протестували проти політики американського Президента. Чимало росіян мають глибокі підозри щодо Заходу або й досі розглядають його як ворога.

25 травня, під час перебування в Санкт-Петербурзі, Дж. Буш і В. Путін висловили занепокоєння з приводу протистояння між Індією та Пакистаном. Перед від'їздом зі Санкт-Петербурґу Президент Буш взяв участь у відправі в катедральному соборі Російської Православної Церкви і відвідав єврейську синагогу. Санкт-Перербурґ є рідним містом Владіміра Путіна. Він ознайомив Президента Буша з колишньою столицею Російської імперії.

26 травня Президент Дж. Буш прибув до Франції. Він зустрівся з президентом Франції Жаком Шіраком і обговорив питання боротьби з міжнародним тероризмом, ситуацію на Близькому Сході та індо-пакистанський конфлікт. Виступаючи на спільній прес-конференції, Дж. Буш знову назвав Францію одним із головних союзників США в антитерористичній коаліції. Він заявив, що Вашінґтон не плянує на даний час воєнної акції проти Іраку, проте зазначив, що США вважає за необхідне домагатися повалення режиму Садама Гусейна. Він нагадав, що президент Ж. Шірак був першим главою чужоземної держави, що відвідав Сполучені Штати після трагічних подій 11 вересня.

Жак Шірак зазначив, що Франція, як і Европейський Союз загалом, зацікавлена у вреґулюванні протиріч зі США стосовно запровадження американською владою тарифів на імпортну сталь. Він також закликав Вашінґтон переглянути своє ставлення до екологічних проблем, зокрема – до Кіотського протоколу щодо боротьби з ґльобальним потеплінням. США покищо відмовляються приєднатися до цієї угоди. Президент Франції підкреслив, що поділяє позицію Дж. Буша про необхідність безкомпромісної боротьби з тероризмом. У день початку візити Джорджа Буша близько п'яти тисяч осіб узяли участь в антиамериканській демонстрації у Парижі.

27 травня Президент Буш та його французький господар Жак Шірак відвідали військовий цвинтар у Нормандії, де поховано понад дев'ять тисяч американських військових, і разом віддали шану пам'яті тих американців, які загинули, визволяючи Францію у роки Другої світової війни, в перебігу акції союзників у Нормандії у 1944 році. Після меморіяльної Служби у Нормандії Ж. Шірак порівняв теперішню війну з теперішньою боротьбою з міжнародним тероризмом. Ж.Шірак заявив, що Франція повністю підтримує боротьбу з міжнародним тероризмом, яку ведуть США.

Дж. Буш зазначив, що боротьба з тероризмом вимагає жертв, як свого часу війна з нацизмом. Того ж дня Дж. Буш відбув до Риму, де 28 травня відбулася зустріч НАТО-Росія. В Італії він провів переговори з прем'єром Сільвіо Берлусконі та взяв участь у зустрічі Північноатлантичного альянсу, на якому було утворено новий керівний орган – Раду Росія-НАТО. Перед від'їздом додому у післяполудневих годинах Президент Дж. Буш був на авдієнції у Папи Івана Павла II у Ватикані, чим завершив своє тижневе европейське турне. Ідучи на авдієнцію Дж. Буш зазначив, що скаже Папі, що його турбують проблеми Римо-Католицької Церкви в Америці, котра є важливою інституцією в країні. А також подякує Іванові Павлові II за його „провідництво у намаганні зміцнити Католицьку Церкву в США“. Президент Дж. Буш і Папа Іван Павло II відбули 20-хвилинну приватну зустріч без перекладачів і будь-яких помічників. Згодом Президент представив Папі декілька оосіб зі свого оточення – політичного дорадника Карла Рова, пресового секретаря Арі Флайшера, Кондолізу Райс і секретаря Державного департаменту Коліна Павела. На прощання Папа сказав: „Боже, благослови Америку“.

Х. В.-Ф.

Інвестиція в освітню справу

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – Серед чужоземних інвестицій в Україну (а їх – це вже горобці співають – не досить) є й такі, які не потрапляють у статистичні дані, але які матимуть ефект, що його так просто не обчислиш. Одна з таких інвестицій недавно була здійснена в Ніжині.

А що таке Ніжин? Комусь це огірки, якими вже століттями ласують по просторах Східньої Европи. Комусь це місто, де здобув освіту Микола Гоголь. І власне там, в університеті ім. Гоголя, де він навчався у 1821-1828–их роках, коли це була Ніжинська гімназія вищих наук, американський українець Григорій Малиновський зробив інвестицію вагою у півтори тони: стільки важили 8,212 книжок, подарованих одного дня університетові і школам Ніжина та Ніжинського району.

Передання півтори тони книжок відбулася 10 квітня, але ця комплексна й коштовна операція потребувала пару місяців підготування і низку організацій та осіб – інакше кажучи, інфраструктуру. В даному випадку це Українська Федерація Америки у Філядельфії і Українсько-американська фундація „Сейбр-Світло" у Львові.

Меценат Малиновський, який приїхав до Сполучених Штатів як типовий, безмаєтковий, повоєнний емігрант, зробив свій маєток в Америці – як колись казали в рекламі – „по-старомодному": своєю працею і вдалими інвестиціями. Тепер йому поза 80, і відколи Україна стала самостійною, він в різні способи вкладає в неї свої гроші. Він хоче, щоб Україна процвітала.

Серед іншого він створив Фонд Григорія Малиновського при Українській Федерації Америки (УФА), яку організував нині покійний лікар Олександер Черник – також з метою допомоги Україні. В рамках фонду Малиновського проф. Володимир Бандера відає новою програмою „Українська книга - українським школам", яку здійснює „Сейбр-Світло" під керівництвом Ольги Ісаєвич. „Сейбр-Світло" вже передало понад 700 тисяч книжок бібліотекам України, здебільшого одержаних від американської фундації „Сейбр", де одним із керівників є Таня Витвицька з Кембриджу (Масачусетс). От так діє „українська мережа".

Першим містом для здійснення програми „Українська книга - українським школам" Ольга Ісаєвич вибрала Ніжин. Вона поїхала туди з своїми помічниками ще за місяць до презентації, щоб визначити, скільки бібліотек і якого рівня в цьому місті і районі треба обслужити: що іншого для сільської початкової школи, що іншого – для міської середньої, а що іншого – для Ніжинського університету. Наслідок був такий, що до Ніжина – як розповідає Ольга Ісаєвич – прибуло 8,212 книжок, з них 30 відсотків англійською мовою; решта українською.

Спільний „десант" Української Федерації Америки і фундації „Сейбр-Світло" та представника американської амбасади у Києві з „чужоземною інвестицією" Малиновського відбувся у Ніжині 10 квітня. В одній з університетських заль вздовж стін розставили частину завезених книжок; решта в заадресованих пакунках чекали неподалік на вантажні авта, які мали розвести їх до усіх навколишніх шкіл і бібліотек. Серед присутніх на презентації були професори, учителі, студенти, представники відділів освіти. Ольга Ісаєвич розповіла про Григорія Малиновського, з яким вона спілкувалась тільки телефоном, але через якої руки пройшли книжки і обладнання вартістю в сотні тисяч долярів цього добродія.

Марта Перейма, заступник культурного аташе Сполучених Штатів, згадала, що вона родилася у Бафало, але з дитячих років знала про Миколу Гоголя, тому з задоволенням вперше знаходиться в Ніжині „в університеті його імені, на священному місці, де так сумлінно зберігається його спадщина".

Далі вона сказала: „Сьогодні я тут у ролі американського дипломата, представника уряду Сполучених Штатів. Але я не буду говорити про офіційну, урядову допомогу Сполучених Штатів Україні. (Вона неабияка, бо уряд Сполучених Штатів, Конґрес Сполучених Штатів, а це й народ США, справді зацікавлені у швидкому процвітанні України. Але про це Ви знаєте зі засобів масової інформації). Сьогодні я хочу наголосити важливу характеристику американського народу, а саме його добродійність. Крім різних соціяльних програм внутрішнього і зовнішнього зразків, якими відає уряд, у Сполучених Штатах дуже поширена приватна, особиста допомога потребуючим: сусід допомагає сусідові. Ви в Україні знаєте, що таке толока. В Америці толока – історичне явище ще з колоніяльного періоду. Перші поселенці, які освоювали американську цілину, збиралися гуртом на працю, бо тоді урядових соціяльних програм ще не було. Толока у США популярна й сьогодні. Ця ідея також є частиною широкого руху волонтерів, які допомагають тим, хто в потребі. Сьогодні ми з Вами святкуємо американську, неурядову добродійність, добродійність американських українців, людей, які є американськими патріотами і які - як казав Євген Чикаленко – люблять Україну до глибин своїх кишень".

Із 8,212 книжок, завезених до Ніжина, університет дістав 618, каже Ольга Ісаєвич. „Тут ми вже постаралися дати все, що тільки могли, щоб майбутні вчителі мали якомога більше матеріялів про Україну. На виставці студенти дуже активно розглядали книги, просили якомога швидше їх облікувати, щоб вони надійшли в читальню". Тут мова про ще один законопроєкт, який застряг у Верховній Раді, – про податкові пільги для тих, які надають добродійні датки – те, що у нас називають „charitable contributions".

Фонд Григорія Малиновського покриває витрати „Сейбр-Світла", пов'язані з програмою „Українська книга – українським школам". Фонд Сороса тримав львівську фундацію на плаві три роки. Завданням О. Ісаєвич, в додатку до плянування десантів типу ніжинського, є стукати в двері, щоб не дати потонути керованій нею інфраструктурі.

Українська Вільна Академія Наук

Сота весна Григорія Костюка

Григорій Костюк

Я ніби жартую з життям. Мені минає 81-ий рік, а я сідаю писати спогади. Це зухвальство старої людини, скаже дехто. Можливо. Не перечу. Але зухвальство не навмисне. Воно зумовлене обставинами мого життя. Їх (цих обставин) було багато..."– виправдовувався перед майбутнім Григорій Костюк два десятиліття тому. Другу ж книгу цих спогадів професор закінчив писати, вичитав й підписав до друку, коли йому було 96 років. Сьогодні ж авторові цих рядків, одному з найповажніших членів УВАН, закордонному членові Національної Академії наук України, відомому літературознавцеві, історикові публіцистові, який живе в містечку Силвер Спрінг, штат Мериленд, йде 100-ий рік!

Про коріння

Григорій Олександрович – подолянин. Звідси й його псевдо – Подоляк. Він народився 25 жовтня 1902 року в селі Боришківці, за сім кілометрів від містечка Кам'янець-Подільський, в селянській родині.

Закінчивши церковно-приходську „шкілку", як писав Улас Самчук, через гімназію в Кам'янці-Подільському, через робітничий факультет при Сільськогосподарському Інституті, Київський Інститут Народної Освіти, Науково-дослідний Інститут літературознавства імені Т.Шевченка в Харкові, Григорій Костюк стає доцентом історії української літератури в Інституті підготування кадрів до Інституту Червоної професури. В цей же період здобувається й на доцентуру української літератури на філологічному факультеті Харківського університету, пише першу книгу про творчість Панаса Мирного.

Згодом (1933-35-ті роки) стає професором Луганського педагогічного інституту. Для 33-літньої особи, котра вийшла з самих „низів народу", така кар'єра –дивовижно стрімка й успішна.

Про „окаянні роки"

Але в ті часи Сталін вбачав в українській інтелігенції інтелектуальну потугу, яка загрожувала запровадженню деспотії по українській землі, й тому нацьковує на неї своїх опричників – ОГПУ, НКВД, аби розстріляти українське відродження. Вже пролунали постріли Миколи Хвильового, наркома Миколи Скрипника, вже пішли соловецькими етапами Євген Плужник і Лесь Курбас, зашморг арешту навис і над Григорієм Костюком. Очевидно, закономірно, що біографія його й цей час „рветься" – він опиняється в одному з найстрашніших концтаборів Воркути, про який уже пізніше, в Америці, напише спогади „Окаянні роки".

„Він вийшов на вибоїстий шлях української літератури своєчасно, щоб помітити на західньому обрії, як догоряє полум'я спаленої „Української хати", і щоб вдихнути атмосферу нестримного руху й

(Закінчення на стор. 16)

Йосиф Гірняк і Григорій Костюк .

Україна прямує до НАТО

23 травня у Києві відбулося засідання Ради безпеки та оборони України, на якому було схвалено стратегію взаємин України з НАТО, кінцевою метою якої є приєднання до альянсу. Україна нарешті вирішила скористатися можливістю якісно змінити свої взаємини з НАТО. Адже, з одного боку, східня сусідка України – Росія домоглася того, що буде новий формат взаємин між НАТО та Москвою, яка раніше дуже болісно реагувала на тісні зв'язки Києва та Брюселю. З іншого боку, наближається листопадова зустріч НАТО у Празі, і Київ хоче підійти до неї в новій якості. Рішення Ради безпеки цілком може задовольнити ці потреби. Голова Ради національної безпеки й оборони Євген Марчук заявив: „Подальше дотримування політики позаблоковости чи невтралітету є неперспективним. Більше того, в окремих випадках воно може бути навіть шкідливим". За умов активного розширення НАТО і потепління взаємин альянсу з Росією вступ до союзу, який нараховує зараз 19 членів, є вигідним і необхідним для України. Остаточне рішення про приєднання до НАТО має бути прийняте за підтримкою Президента, Верховної Ради й усього суспільства. Водночас негайно написати заяву на вступ до НАТО жодна країна не може. Спочатку Україна має зробити необхідні кроки для наближення до стандартів НАТО. Йдеться про засади демократичного устрою, вимоги до економіки та оборонної сфери. 9 липня в Києві відбудеться присвячене цьому засідання, в якому візьмуть участь посли країн-членів НАТО і його генеральний секретар Джордж Робертсон. Проте невідомо, як довго Київ йтиме до повноцінного членства в альянсі.

Пляни України продиктовані тим, що після 11 вересня 2001 року змінилася так звана „безпекова ситуація" у світі і, відповідно, перерозподілилися ролі між учасниками безпекових структур. 28 травня в Італії Росія і НАТО підписали угоду про співпрацю. Таким чином, Україна зробила єдиний правильний крок, визначивши своїм стратегічним завданням інтеграцію до евро-атлантичних структур. Оформлення взаємин партнерства між НАТО і Росією Київ вважає природним, оскільки це зміцнює европейську безпеку.

Деякі західні оглядачі обережно поставилися до заяв України. Німецький політолог Александер Рар в інтерв'ю для Радіо „Свобода" заявив, що в України є підстави нервувати, бо новий стратегічний альянс між США і Росією розвивається несподівано навіть для експертів. Німецький оглядач вважає, що Україна стукає у двері альянсу з побоювання, аби їх не зачинили перед нею.

28 травня до Києва приїхав президент і співголова Американського комітету НАТО Брюс Джексон на прохання посла США в Україні Карлоса Паскуаля, відразу після засідання Ради національної безпеки й оборони України, на якому було вирішено, що інтересам України відповідає повноправне членство в НАТО. Брус Джексон провів переговори з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком, зустрівся з представниками політичних партій і неурядових організацій. Американський гість приїхав до Києва, аби переконатися, що дійсно готова зробити Україна, щоб стати повноправним членом евроатлантичної структури. Він вважає, що напрям, який вибирає Україна – це діялог демократичних суспільств на довгострокову перспективу. Але чи готове населення підтримати цей курс? Звісно, Комуністична партія в Україні ніколи не підтримає вступу країни в НАТО. Частина населення теж насторожено ставиться до НАТО.

Ставлення народу до цієї проблеми залежатиме від того, чи він володітиме всією повнотою інформації, чи держава поважатиме свободу слова. Настав час відмовитися від застарілих уявлень про НАТО, які побутували в Україні за часів комуністичного режиму. Такі засади стосуються усіх країн, що прагнуть вступити до альянсу. Дотримання їх піде на користь й Україні.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про повернення додому М. Понеділка

Ось вже завершується чверть сторіччя, як не стало між нами улюбленця нас усіх, старих і молодих, – письменника та актора Миколи Понеділка. Чи це причина, що з якимось особливим почуттям переглядаємо його збірки, які викликують тугу за рідними сторонами, за покинутим батьківським домом, за полями і лісами України, яка визирає дослівно із кожної сторінки його оповідань, повістей, нарисів та гуморесок?

Цей особливий настрій його творчости, що так ішов у парі із здібностями відповідно подати його слухачам, залишився справді незабутнім, і ніяк не можуть його перекреслити ані роки, ані фізична відсутність його особистости.

Микола Понеділок залишиться у нашій літературі, як це запевнив його щирий друг і знавець його творчости Юрій Стефаник, – „тривалим пам'ятником, що сильніший за той, що поставили йому друзі на українському пантеоні – Бавнд-Бруку". Він залишиться не тільки як співець туги за рідними сторонами, туги за Україною, але також завдячуючи своєму такому рідкісному таланту представляти своїх героїв добрими, людяними, люблячими, без крихітки зла у їхніх серцях.

У роках, коли ми мали щастя знати М. Понеділка та бути присутніми на його авторських вечорах, у яких він так вміло умів поєднати свій акторський талант із письменницьким, завжди відчували цю доброту та любов до свого ближнього, що світила із цілої постаті нашого письменника. Але і сьогодні, після довгого вже проміжку часу від його передчасного відходу з цього світу, переглядаючи паки і паки його численні збірки, сповнюємося якимось вийнятковим почуттям теплоти та дружности, яке пробуджують усі його численні твори.

І чи тільки його твори? Чи не пробуджує такого почуття кожна згадка про цю вийняткову людину, якою був Микола?

Тому зі справжньою радістю можна привітати вістку, що вже невдовзі його творчістю зможуть насолоджуватися також численні читачі з України, а головне – молодь. Як довідуємося, в Києві готується до друку двотомник М. Понеділка – за ініціятивою Дослідної фундації ім. О. Ольжича і Видавництва ім. Олени Теліги. Наклад в першу чергу призначений безплатно для шкільних бібліотек.

Здається, не можна було зробити кращого рішення, як саме дати нашій молоді в Україні в руки твори Миколи, такі безпосередні, такі щирі, та при цьому в більшості смішні. Цей письменник, що вмів так влучно зв'язати гумор із сльозами, може промовити до почуттів молодих людей і тим жанром дати їм куди більше до передумання, як поважними повчаннями, які знаходимо не раз у нашій літературі. Ба, що більше, він вчить ще і любови та плекання чистої української мови, яка не менше потрібна українській молоді сьогодення, як і добра література. Саме він у своїх творах вказує на те, що втрата української мови означає втрату зв'язку зі своєю землею, зі своїм народом. Як же актуальні є ці думки і тепер, через чверть сторіччя після його відходу у засвіти!

І тому тиха радість наповнює нас із почуттям, що Микола, який цілим єством завжди тужив за Україною, тепер повертається додому, оцими двома томами, що дозволять впізнати його творчість молодому поколінні та полюбити його, як любимо його ми, що мали щастя знати цю вийняткову людину з вийнятковим талантом. Микола Понеділок повертається в Україну!

О-КА

До уваги депортованих в час Акції „Вісла" та їхніх нащадків

У відповідь на численні запити у справі родинних земель та іншого майна, насильно відібраних урядом Польщі у зв'язку з депортацією українського населення в рамках Акції „Вісла" 1945–1947 і пізніших років, подаємо до відома наступне. Справа повернення власности або одержання відшкодування за неї, як і справа відшкодування за вчинене насильство та інші кривди, є непростою для здійснення, оскільки уряд Польської Республіки не вживає ніяких заходів у цьому напрямі. Тому доцільним є звертатися особистими листами, найкраще англійською мовою чи польською з англійським перекладом, до Президента Польщі, з копіями до прем'єр-міністра Польщі і речника громадянських прав, вимагаючи повернення Вашого майна і відшкодування за втрати і кривди, заподіяні українським родинам. Можна теж висилати копії Ваших домагань до Ради Европи, Організації безпеки і співробітництва в Европі та ООН. КЛГП може допомогти Вам з перекладом листа на англійську чи послужити інформаціями, якщо Ви цього потребуєте. Необхідним є, щоб Ви прислали нам копію Вашого листа чи листів, і копії відповідей, якщо Ви їх одержите.

Недавно Стефанові Гладикові, з Лемківщини, вдалося отримати позитивне судове рішення про повернення частини земель, забраних від його родини в час Акції „Вісла". Цей процес вимагав багатьох судових та адміністративних заходів, тривав декілька років і потребував поважних фінансових видатків. Судове рішення про повернення земель понині не виконано.

Якщо бажаєте піти тим шляхом, можете звернутися за інформацією та допомогою на адресу: Mr. Stefan Hladyk, President Lemko Union of Poland, Bielanka 41, 38-311 Szymbark, Poland. Tel. 48-18-351-3036. Наша електронна адреса: www.lemkounion.republika.pl

Юрко Даревич,
голова Комісії людських і громадянських прав СКУ,
Богдан Шевчик,
голова КЛГП СКУ на Польщу

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Сповідь колишнього комсомольця

Я хочу звернутися до молодих комуністів України й усього світу, щоб розповісти про своє життя. Народився я у жовтні 1917 року, в селі Томаківці на Запоріжжі, саме у день більшовицької революції. Невдовзі мені виповниться 85 років. Моє дитинство і юність припали на роки посиленої комуністичної пропаґанди серед молоді.

Коли я був ще хлопчиком, нас постійно збирали в сільському клюбі, де розповідали про те, яким щастям для нас і народу була соціялістична революція, як добре бути жовтенятами і піонерами, жити далеко від жахіть капіталістичного світу і чекати на світле комуністичне майбутнє, коли не буде грошей, працювати будемо легко і за власним бажанням, довкола пануватиме добробут. Такого добробуту на той час не було, у людей відбирали землю й худобу, силоміць записували до колгоспу, а непокірних забирали у далекий Сибір. Але нас переконували, що то відсталі селяни-багатії не розуміють того щастя, яке їм несе комуністичне суспільство, чинять опір і шкоду, а тому мають бути покарані.

Ми вірили... Злидні і смерть приходили у сільські хати, але ж то була тимчасова біда перед настанням суцільного щастя. Треба було терпіти.

Нам сказали, що на шляху у світле майбутнє перепоною стала Церква. У 1929 році нас зібрали перед Великоднем і повели до старовинної дерев'яної церкви в нашій Томаківці. Оголосили, що тепер вже нам не треба церкви, а на її місці буде парк. Комсомольці села заходилися розбирати сільську церкву. Вранці люди прийшли до молитви, а церкви вже немає. Було дивно чути їхній плач і нарікання, бо вони просто не розуміли, що релігія - то забобони, опіюм для народу, який насправді має вивчати науку Маркса-Енґельса-Леніна-Сталіна, зображених на численних плякатах і прапорах.

Мені теж треба було вчитися бодай читати й писати. Тепер, говорили нам, кожен пастух може керувати державою. А я ж був сільським пастухом. Наша родина належала до бідняків, бо батько помер у 1918 році, ми залишились наймитами, то таких, як я, виряджали на навчання, щоб прилучити до управління державою. Поїхав я у Саксаган вчитися на електромеханіка машино-тракторної станції (МТС).

Такі станції створювалися на селі, щоб через них швидше проводити колективізацію сільського господарства. Приймали до навчання лише тих, хто закінчив сім клясів школи, а я - тільки три... Але мене залишили, бо я відповідав вимогам щодо соціяльного походження.

Курс навчання був скорочений - програму чотирьох років вивчили за один рік, бо треба було спішно будувати на селі світле майбутнє. Повернувся до МТС електромехаником, аж привезли звукові кіноапарати, бо при МТС були створені політичні відділи, які мали проводити пропаґанду нового життя. Мене призначили кінорадіомеханіком. У тракторних бриґадах МТС, у колгоспах показував кіно про те, як добре і весело живуть люди в СССР. Про голод на селі, про злиденне робітниче життя фільмів не знімали.

Згодом мене викликали до комсомольського комітету і послали на цегельню заступником директора з культурно-масової роботи. Почалося моє прилучення до управління державою. Я був малописьменним, і коли починав з газети читати людям про численних ворогів комуністичного життя, яких доводиться викривати й знищувати у містах і селах, то письменніші від мене люди не витримували мого читання й пропонували: „Давай-но я дочитаю". Протримався я на тій посаді півроку, аж нам сказали, що на Донбасі виявили велике шкідництво. На вугільних шахтах вороги зайнялися диверсіями, а без вугілля не буде індустріялізації. Нас, запорізьких комсомольців, вирядили на Донбас рятувати становище.

Я потрапив на шахту „Будьоннівка", недалеко від міста Сталіно. Поселили п'ятьох в одній кімнатці. Мене поставили електрослюсарем підземних робіт, інші пішли рубати вугілля в забоях. З незвички вони швидко поламали руки й ноги, то невдовзі залишилися з новоприбулих одиниці. З великої біди молодь почала тікати, наражаючись на репресії. Втікачів і покалічених називали ворогами нового ладу, але чи ж вони були такими?

Моє подальше життя не було легким. Я жив і працював в Австрії, Бразилії, у США. Проте на тих шляхах прийшло прозріння: праця у американському суспільстві принесла мені і родині той достаток, якого так і не зазнали усі ті, хто залишився в нашій Томаківці. Проте мало хто з моїх ровесників пережив голодомор, розкуркулення, шахти і війну.

Тепер, з височини моїх років, я хочу звернутися до молодих українських комуністів, яким їхні наставники повторюють ті самі істини про соціяльну справедливість комунізму і жахіття капіталізму. Не вірте! Ви ж бо маєте не три кляси освіти, а повноцінні школи та інститути. Розпитуйте про минуле, читайте спогади, подорожуйте за кордон, придивляйтеся, і тоді переконаєтесь, що наші учорашні догми - то привид, міраж, від якого треба відійти до реального життя. Кожен з вас може знайти своє місце у професійному житті, будувати свою родину, свій добробут, від якого міцнітиме уся держава.

Ми дорого заплатили за нав'язані нам ілюзії. Не повторюйте наших помилок, кидайте комуністичні доктрини, які не підтверджуються життям.

Дмитро Яременко,
м. Сомервил, Н. Дж.

Радість щотижня

Члени Чортківського районного товариства інвалідів „Надія", Тернопільської области, ще і ще багато разів висловлюють Вам подяку за такий щедрий подарунок для нашого товариства.

Газета „Свобода" щотижня приносить радість в наш спільний дім. Зігріває наші серця, як промінчик сонця. Від знедолених людей нашого товариства, котрим лиха, підступна хвороба роками ятрить муками душу й тіло, хочемо висловити найщирішу подяку і доземно вклонитися нашим благодійникам, котрі підтримують нас в скрутну годину, посилаючи нам допомогу.

Щира подяка екзекутивному директорові ЗУАДКу Стефанові Гавришеві, голову РОДУ УККА Іванові Буртикові, родині Володимира і Ольги Гриньків з міста Розенвілю, Мишиган, суспільним службам з Торонто і Монреалю, Українській євангельській церкві в Юніоні, о. Стефанові Пасаківському з православної української церкви в Клівленді, допомоговому Комітетові при спілці „Самопоміч" в Нью-Йорку.

Василь Кренцик,
голова правління Чортківського районного товариства інвалідів „Надія", Тернопільської обл.

Чекаємо на українську книжку

Школярі невеличкого військового містечка на Дніпропетровщині не мають українських підручників та художньої літератури, не можуть вивчати твори не тільки сучасної української літератури, а й навіть клясиків.

Ми хочемо, щоб наші діти були достойними громадянами України, щоб вони знали не лише мову, а й історію та культуру рідної країни. З вдячністю приймемо українську літературу для навчання та читання у будь-якому стані (навіть старі підручники).

Наша адреса: Гвардійська середня школа, вул. Ювілейна, 12 смт. Гвардійське Новомосковського району Дніпропетровської обл., 51270, Україна.

Батьківський комітет школи

Шукаю газету „Зоря" з 1917 року

В 1917–1918 рр. в провінційному містечку Широкому, Херсонської губернії видавався часопис „Зоря". Збереглося лише два його числа – перше та восьме – за 1917 рік. В останньому з них повідомляється, що примірники „Зорі" надсилаються до редакції „Свободи" у США. Чи не збереглися в архівах окремі числа, а може й повний комплект „Зорі"? Це було б чудове джерело для пізнання історії рідного краю. Моя адреса: Україна, 53700, Дніпропетровська область, м. Широке, а/с 2.

Олександр Козленко,
краєзнавець

На жаль, в архіві „Свободи" не збереглося жодного примір-ника цього часопису, тому ми подаємо прохання О. Козленка – можливо, хтось має цю газету у своєму архіві?

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

18 травня, члени Дітройтської округи УНСоюзу та оселі „Діброва" упорядкували це місце відпочинку до літнього сезону. На фото: учасники Дня „Діброви". *Фото: О. Серафин.*

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу
КВІТЕНЬ 2002 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 3/2002	6,482	13,481	2,951	22,914
Неактивні члени 3/2002	7,455	16,800	0	24,255
Всі члени 3/2002	13,937	30,281	2,951	47,169
Активне членство				
Приріст у 4/2002				
Нові члени	12	24	0	36
Нові УЛ	1	0	0	1
Прийняті наново	13	12	6	31
Разом	**26**	**36**	**6**	**68**
Убуток				
Померли 4/2002	0	39	0	39
Вибрали гроші	10	19	0	29
Відійшли з дозрілими вивін. грамотами	13	19	0	32
Виплатили вповні вкладки забезпечення	13	27	0	40
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	14	37	0	51
Вигасло забезпечення (активні)	14	3	0	17
Кінчилось забезпечення	0	6	36	42
Разом	**64**	**150**	**36**	**250**
Всі активні члени 4/2002	6,444	13,367	2,921	22,732
Неактивне членство				
Приріст у 4/2002				
Виплачене забезпечення	13	27	0	40
Відійшли на частинно виплачене забезпечен.	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	14	37	0	51
Разом	**27**	**64**	**0**	**91**
Убуток у 4/2002				
* Померли	3	47	0	50
* Вибрали готівку	7	17	0	24
Дозрілі вивін. гр. неповної виплати	1	1	0	2
Повернені в активні	13	12	0	25
Вигасло забезпечення (неактиквні)	1	6	0	7
Разом	**25**	**83**	**0**	**108**
Всі неактивні члени 4/2002	7,457	16,781	0	24,238
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 4/2002	**13,901**	**30,148**	**2,921**	**46,970**

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

Українці вчаться робити вибір

Розмови про майбутнє України десять років мали святкову тональність: дзвін келихів, надії на добробут у власній державі. Через 10 років розмови вже нагадували вранішнє похмілля: стан тверезий, а обличчя – похмурі. Незалежність України не забезпечила більшости українців того добробуту, на який вони сподівалися, голосуючи за вихід з Радянського Союзу. Тодішній вибір міг обернутися чимось добрим лише за умови усвідомлення того, що кожен вибір повинен супроводжуватися відчуттям відповідальности за його втілення. Це нелегке завдання, оскільки соціяльною нормою в СРСР було відсторонення як від вибору, так і від відповідальности. Ця норма істотно не змінилася і в незалежній Україні. Демократія як культурна, як система цінностей, не заступила собою авторитарної політичної культури СРСР. Сьогодні в розмовах про Україну та її майбутнє здебільшого йдеться про те, хто перебуває при владі, хто виграв і хто програв, а також про те, кому що вигідно. Але ці розмови не стосуються складного вибору, який треба зробити для побудови держави та поліпшення життя власних громадян. А вибір необхідний, як готовність взяти відповідальність за власні дії.

Аби зрозуміти те, як вибір проявляється на особистому рівні, я провів опитування сорока українських підприємців з Міжнародного інституту менеджменту в Києві і Львівського інституту менеджменту. Це – або власники бізнесу, або ключові менеджери в компаніях приватного сектора.

Для початку я запитав підприємців про складові їхнього ділового успіху в Україні. Усі без винятку говорили про ефективне управління ключовими зв'язками: з клієнтами, постачальниками, інвесторами, працівниками та урядом. Для більшости найскладнішим завданням було налагодження стосунків із урядовими структурами, переважно з податківцями. А чому, власне, ці стосунки становлять таку складність? По-перше, тут звичайним є протистояння (коли, для того, щоб одна сторона була у виграші, потрібно, щоб інша була у програші). По-друге, немає ні правди, ні довіри. Нарешті, підприємці почуваються незахищеними: виникає відчуття, що податкове законодавство віддавало їх на поталу податковим органам, з якими часто-густо доводилося домовлятися, використовуючи хабарі. На відміну від цього, зв'язки у бізнесі (з клієнтами, постачальниками, інвесторами тощо) являли більший ступінь відкритости, прозорости та правди. Було відчуття взаємної вигоди (коли у виграші обидві сторони), а також загалом більш фахового підходу та отриманого задоволення.

Впродовж подальшої бесіди, однак, більшість підприємців схилялася до того, що в ширшому пляні нинішня культура стосунків не підтримує в Україні зв'язків, що передбачають взаємну вигоду. Українець має більше втіхи від сусідських злиднів, ніж від власних гараздів. Для встановлення взаємовигідних зв'язків у діловій сфері потрібна і віра, і вибір, а підприємці мали надто мало досвіду в обох цих сферах. Віра важлива, бо доводиться мати справу з людьми, яких не знаєш, і за обставин, які для тебе нові. Вибір важливий, бо означає взяти на себе відповідальність за власне рішення. Підприємці часто натрапляли на облуду і шахрайство, але ті, хто вирішив будувати свій бізнес на засадах чесности та довіри, хоч і навчилися пильнувати, все ж не дозволили, щоб ці невдачі штовхнули їх на інший шлях. Ці люди переконані, що врешті-решт цей вибір себе виправдає.

Спостереження, що українська культура не сприяє взаємовигідним діловим стосункам, привело до дискусії про етику. Підприємці усвідомлювали, що економічна система, аби дати добрий плід, має бути у злагоді з системою етичних норм. Більшість вважала, що етика, яка переважає в Україні, не узгоджується з принципами ринкової економіки: вона не підтримує індивідуалізму, ініціятивности, приватної власности, особистої відповідальности за власне життя. Ця етика більшою мірою є колективною, спрямованою на підтримку певної групи та віддаість клановї. Вона далека від поняття про власну силу, вплив чи відповідальність. Вона схильна до ситуаційности, покірности та певного детермінізму стосовно всього, що здається зовнішнім впливом чи дією довкілля.

Цікаво, що ті підприємці, на яких позначилася сільська, хліборобська культура, які пізнали почуття власника бодай клаптика землі, гадають, що етика тієї культури разом з її переживаннями підготувала їх до праці в умовах ринку. Коли вирощуєш власний харч на власній землі, налагоджується контакт із природою, яка за сумлінну працю віддячує добрими врожаями. Цього не скажеш про адміністративну надбудову, що здебільшого є експлуататорською. І понині комуністи вороже ставляться до самої лише згадки про приватне землеволодіння. Вони також опираються вільній ринковій економіці. Все ж таки підприємці черпають наснагу зі свого сільського досвіду і сміливо відгукуються на виклик ринку.

Україна не є багатою країною, хоча має досить заможну номенклатуру. Я запитав у одного пенсіонера, у минулому високопоставленого урядовця, чи думає він, що уряд має взаємовигідні стосунки з громадянами. Він відповів заперечно. Нормальним для урядової бюрократії є плекання залежности та покори щодо ієрархічної влади, а ленінський принцип „чим гірше, тим краще" і далі визначає ставлення урядовців до суспільства.

Підприємницька діяльність в очах багатьох є експлуататорською, бо такий погляд на речі протягом довгих років пропаґувався комуністичним урядом СРСР. У багатьох підприємницька діяльність також асоціюється з рекетом, який дедалі більше переходить під опіку олігархів і місцевих чиновників, а отже, у сферу чиновника-підприємця.

Існує невизначеність, неясність і загальна неефективність керівництва стосовно економічної політики в Україні. Не слід забувати про те, що Радянський Союз розпався, бо втратив життєздатність. М. Ґорбачов не визначив чіткого пункту призначення перебудови. Він усвідомлював те, що для збереження життєздатности СРСР необхідні зміни, і сподівався, що через процес впровадження гласности та перебудову колективна мудрість партії та народу побудує життєздатну систему. Цього не сталося. Українська незалежність стала побічним продуктом розпаду. Цей процес не припинився зі здобуттям Україною незалежности, і в різних виявах триває й досі. Його деструктивна природа, здається, гармоніює з деструктивними елементами людської особистости – облудою й жадобою, а ті, що перебувають при владі в Україні, не в силі опиратися їм. Не наражаючись на опір, процес і надалі сіятиме безлад, атакуючи ще здорові частини економіки, наприклад, кваліфікованих працівників, і стимулюючи виявлення деструктивних рис громадян, включаючи страх і цинізм. Ось чому я вважаю, що реформи будуть результатом вибору альтернативи до цього процесу, і бачення такої альтернативи повільно народжується з діяльности підприємця.

А тим часом, якщо ви бажаєте бути підприємцем, започаткувати та розвивати свій власний бізнес, ви повинні мати справу з владою чиновника та зважати на процес, що привів його до цієї влади. Робота з чиновником має власні правила та складність. Чиновники об'єднані за клановою ознакою, всередині якої існує своя ієрархія, залежно від посади в державному бюрократичному апараті.

Чиновник використовує свою офіційну посаду в такий спосіб, щоб максимально задовольняти потреби свого клану та його клієнтів. Часто це не лише конкретне нехтування обов'язками, але й хабарництво. Отримані хабарі пізніше розподіляються у клановій структурі відповідно до ієрархічного принципу. Таке влаштування неминуче породжує конфлікт інтересів, є протизаконним і призводить до переконання у корумпованості чиновника й урядової бюрократії. Нормальними інституційними заходами протидії за такого стану справ могли б стати: 1) утвердження верховенства права з незалежним судочинством, і 2) посилення демократії через розвиток незалежних ЗМІ. Такі заходи, однак, спрямовані на демонтаж системи, що опікується тими, хто покликаний їх впроваджувати. Демонтаж нинішньої системи стане можливим лише за умови, що владні сили віритимуть у корисність нової системи для них самих.

Мені цікаво було відчути зміну в емоційній тканині розмови, коли тема переходила від уряду та взаємодії з бюрократією до клієнтів, постачальників та взаємодії з ринком. З'явлення запалу, захоплення справою, бажання щось довести світові і досягти успіху.

Інше випробування того, що ж означає українське громадянство, сталося під час виборів до Верховної Ради. Чиновники організували політичні кампанії і зверталися за допомогою до підприємців щодо докладання грошей і зусиль. Чи тепер підприємці проситимуть своїх обранців включити їхні підприємства до переліку звільнених від податку на додану вартість, чи вимагатимуть від свого представника перегляду усього податкового законодавства для стимулювання розвитку приватного сектора та допомоги всім підприємцям? Вибір, що його повинні зробити підприємці, може вплинути і на демократію, і ринкову економіку.

Скорочений варіянт доповіді на конференції „Трансформація: бачення і реальність", скликаної Міжнародним інститутом менеджменту з нагоди 10-ліття української незалежности та вшанування 75-ої річниці від дня народження д-ра Богдана Гаврилишина.

Андрій Масюк

Приклад для українських істориків

Все ж таки нам є чого повчитися у західних сусідів. Наприклад, об'єктивній оцінці власної історії. У презентованій днями в Києво-Могилянській академії книзі-життєписі „Карл XII", яку видав цього року Шведський інститут у Стокгольмі, пропонується настільки тверезий та об'єктивний погляд на одну зі знакових фігур історії Швеції, що можна „по-білому" заздрити. Немовби для того, щоб нашим історикам було легше вчитися, вельми цікаву книгу видано українською мовою...

Якби життєпис шведського короля писався у Швеції, але істориками радянської школи, він, поза сумнівами, вийшов би однозначно позитивним героєм. У книзі, яка з'явилась в Україні, нічого немає від двополюсної історіографії за принципом „чорне-біле". Авторка книги, доцент Упсальського університету Оса Карлсон досліджує життєвий шлях короля Карла, починаючи з дитячого віку і аж до загибелі в бою 30 листопада 1718 року (у битвах, до речі, невгамовний шведський монарх провів більшу частину свого життя - вісімнадцять років з тридцяти шести). Але авторка (та ще й з посиланнями на інших істориків) і не думає кадити фіміям одній з найзначніших постатей шведської історії. Натомість О.Карлсон максимально тверезо аналізує дії знаменитого короля - віддаючи належне його заслугам, вона, тим не менше, відзначає, що після правління Карла XII Швеція перестала бути однією з найзначущіших держав Европи того періоду.

Говорячи про причини поразки шведів у Полтавській битві, дослідниця відзначає, що під Полтавою „дуже виснажена і погано споряджена шведська армія виступила проти російської армії, набагато чисельнішої, відпочилої і добре спорядженої". Шведські військові історики, говорить О.Карлсон, вважають, що хоч би як досконало зі шведського боку була запланована битва, перемогти в ній король Карл та його армія не мали жодної можливости.

Подібний підхід до історіографії розвивався в Швеції протягом багатьох років. Нам, що не кажи, ще довгенько йти до такої ж об'єктивности та виважености. Адже українським історикам, що тривалий час потерпали від цензури (спочатку Російської імперії, а згодом СРСР) залишалося лише захоплюватися перемогою Росії та Петра I в тій самій Полтавській битві і таврувати „зрадника" Мазепу (в книзі „Карл XII", до речі, докладно проаналізовано як причини походу шведів через Україну, так і мотиви, керуючись якими гетьман Мазепа уклав союз з королем Карлом).

На презентації Надзвичайний і Повноважний посол Швеції в Україні Оке Петерсон зазначив, що книга „Карл XII" є одним із свідчень зацікавлености України і Швеції у вивченні спільної історії наших країн. Посол додав, що сподівається на подальшу співпрацю в цьому напрямку.

Наталя Орлянська

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Пластунки не байдужі до чужого горя

Членки 2 куреня ім. Лесі Українки Нью-Йорку тримають побільшену версію чеку для стипендії дітям батьків, які загинули 11 вересня.

НЬЮ-ЙОРК. – Юначки 2 куреня ім. Лесі Українки в Нью-Йорку були надзвичайно вражені трагедією 11 вересня 2001 року. Вони хотіли в якийсь спосіб прославити померлих і полегшити смуток і горе дітей загиблих. Під час сходин в домівці першого тижня після трагедії вирішили, що кожний гурток збере добровільні датки і разом, як курінь, ми передамо пожертви для потребуючих.

Гурток „Водограй" змайстрував червоно-біло-сині стяжки, жетони та американські прапорці, котрі продавали перед нашою домівкою на 2-ій авеню. Члени гуртка „Леопарди" – прекрасні співучі голоси! – пішли до парку „Washington Square" (біля NYU) і співали „God Bless America" та інші патріотичні пісні. Їм в кошичок перехожі кидали датки. Гурток „Лілеї" організував розкішний сніданок в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й. Отець Пилип Сандрик з приємністю дав дозвіл і ентузіястично помагав юначкам. Його допомога забезпечила великий успіх. Юначки подавали сніданок після обидвох Служб Божих, а присутні хвалили смачні і різноманітні страви. Під час Різдвяних свят юначки гуртка „Ромашки" зробили патріотичні американські декорації на ялинку і продавали їх перед домівкою. Гурток „Чорнобривці" організував продаж печива і кави, а також змайстрував закладки до книжок, котрі вони продавали під церквою св. Юра в Нью-Йорку. Не бракувало ідей, лише не стало часу все виконати. Зібравши гроші, ми переглянули цілі, на котрі можна б дати наш даток. Вирішили передати їх (1,275 дол.) на Families of Freedom Scholarship Fund. Це частина організації Citizens' Scholarship Foundation of America. Ця організація збирає фонди на стипендії для дітей, що втратили батьків у тій трагедії. Наше рішення базувалося на підставі того, що ми є молодеча організація і хотіли помогти дітям.

Юначки нашого куреня мають незабутні спогади, переживання і задоволення, що могли своєю працею помогти дітям, батьки яких стали жертвами тієї трагедії. Дякуємо всім, що нам помогли і нас підтримували. С.К.О.Б!

пл. роз. **Адя Ганкевич,**
курінна

Відзначімо 55-ліття Акції „Вісла"

В 1947 році уряд Народної Польщі насильно депортував українське населення – понад 140 тисяч чоловіків, жінок, дітей зі східніх і південно-східніх околиць – з Лемківщини, Перемищини, Холмщини і Підляшшя, де українське населення жило від прадавніх літ. Це виселення, яке проходило під назвою „Акція „Вісла'', відбулося без попереднього відома і згоди українського населення. Депортування відбувалося в негуманний спосіб, часто із побоями, а то і вбивствами українського населення та знищенням майна. Багато українців, зокрема провідних членів громади, священників Греко-Католицької і Православної Церков, жінок і дітей, було запроторено до концентраційного табору в Явожні (на місці філії колишнього нацистського концтабору Авшвіц). Українські в'язні перебували там в жахливих умовах, і багато з них там загинуло.

В польських державних документах того часу сказано, що депортація мала на меті „остаточно розв'язати українську проблему в Польщі''. Тим чином українське населення було вирване із компактних громад в яких воно жило від віків, насильно розпорошене малими групками серед назагал вороже наставленого польського населення, по території північних і західніх новоприлучених земель Польщі, з метою його асиміляції.

Українське населення Польщі в цей спосіб втратило своє особисте і громадське майно, свої установи, школи, духовну опіку і церкви, свої прадідні землі. З втратою компактности, українське населення Польщі втратило практичну можливість на нормальний розвиток свого суспільства і своєї культури та можливість на політичну репрезентацію, а з тим і на право захисту своїх інтересів.

З відродженням демократичної Польщі, українська громада не раз намагалася привернути увагу властей до кривд, які були заподіяні українському населенню. Українці сподівалися, що нове польське суспільство і його уряд почнуть процес виправлення кривд, заподіяних жертвам Акції „Вісла", повернуть майно, відшкодують за насильство, забезпечать українцям можливість нормального суспільного та культурного розвитку, політичну репрезентацію в парляменті та уряді, і притягнуть до відповідальности ініціяторів та виконавців Акції „Вісла".

На жаль, окрім зрозуміння зі сторони Президента Польщі, Сейм та уряд демократичної Польщі дотепер не пошанував звернень українців, громадян Польщі. Але жертви Акції Вісла'' та їх нащадки, як і українці по всьому світі, не втрачають надії, що польське суспільство та його провідна верства, включно з Римо-Католицькою Церквою, вплинуть на Сейм і уряд Польщі, щоб вибачитися перед своїми українськими співгромадянами та виправити заподіяні їм кривди. Таке поступування було б „вирішенням української проблеми в Польщі'', гідним народу і держави, що зачисляє себе до толерантних та демократичних країн світу.

Закликаємо світове українське суспільство гідно відзначити трагічну річницю Акції „Вісла'', допомогти жертвам цієї насильної депортації та їхнім нащадкам добитися виправлення заподіяних їм кривд та подбати про відповідне насвітлення цієї горезвісної події в усьому світі.

Аскольд Лозинський, президент СКУ
Юрій Даревич, голова Комісії людських і громадянських прав

УККА розпочав новий фільмовий проєкт

НЬЮ-ЙОРК. – Патріярх Української Греко-Католицької Церкви, кардинал Любомир Гузар погодився стати почесним покровителем нового спільного проєкту Українського Конґресового Комітету Америки та Олеся Янчука, режисера кіностудії ім. Олександра Довженка. Новий повнометражний фільм, який плянується створити, розповідатиме про життя леґендарного Митрополита Андрея Шептицького. 6 квітня Патріярх Любомир прийняв президента Світового Конгресу Українців Аскольда Лозинського, який представляв УККА, та режисера фільму Олеся Янчука в Патріяршій резиденції у Львові. Було обговорено умови участи Української Греко-Католицької Церкви у проєкті. Патріярх запевнив гостей, що Церква дуже зацікавлена цим проєктом та активно його підтримає.

Раніше того самого дня А. Лозинський та О. Янчук зустрілися з новообраним головою Львова Любомиром Буняком, який також погодився підтримати проєкт. На даний час проєкт знаходиться на стадії написанні сценарію та збору фондів.

Всі пожертви можна надсилати до: UCCA, 203 Second Avenue, New York, NY, 10003. На вашому грошовому переказі або чекові позначте „Film-Sheptytsky". Жертводавці суми 5 тисяч долярів та більше будуть згадані у титрах фільму. Всі пожертви звільняються від податків.

Пресове бюро УККА

Зібрали 20 тисяч долярів на будівництво музею

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – З нагоди 25-ліття Українського музею в Нью-Йорку Округа Союзу Українок Америки під проводом заступниці голови Окружної управи Христини Хомин-Їжак 6 квітня влаштувала бенкет-бенефіс, дохід з якого був призначений на будівельний фонд музею. Гостями від дирекції були Ольга Гнатейко – директор, Ростислав Мілянич – координатор фондів та Марія Шуст – куратор. Вони розповіли про розвиток музею. Ведучою на гостині була Софія Геврик – членка СУА Філядельфійської округи та друга заступниця голови Союзу Українок Америки в організаційних справах.

Завдяки розумінню цілі та підтримці починів СУА українською громадою, імпреза увінчалася великим успіхом – зібрано і передано на фонд Українського музею в Нью-Йорку понад 20 тисяч долярів.

Анна Суха,
пресова референтка

20 жовтня буде відзначено 60-річчя УПА

Управа Крайового комітету з відзначення 60-ліття УПА в Америці інформує, що урочисті відзначення роковин відбудуться 20 жовтня 2002 року в церковній залі св. Юра, при 7-ій вул., в Нью-Йорку.Програма почнеться апелем молодіжних і комбатанських організацій, після чого будуть відправлені Богослуження і Панахида. Пополудні в церковній залі відбудеться урочиста академія. Комітет звертається з проханням до всіх організацій не влаштовувати в цьому дні жодних інших імпрез, закликає і просить всі українські громади, в силу своїх спроможностей, влаштувати у своїх громадах відзначення 60-их роковин УПА.

Микола Грицковян, голова **Іван Буртик,** прес-референт

Загальні збори осередку СУМ

ЙОНКЕРС, Н. Й. – Спілка Української Молоді ім. 30 червня провела 2 березня 52-гі річні загальні збори в Домі СУМ. На збори прибули 50 осіб. Голова осередку Орест Козіцький відкрив збори і попросив пароха церкви св. Михаїла о. Пилипа Виняра провести молитву. Хвилиною тиші збори вшанували пам'ять членів осередку, які відійшли у вічність в минулому році – друга Михайла Терлецького, Валентину Юрченко, Наталію Шухевич.

Збори вітали Організація оборони Лемківщини, ООЧСУ, дирекція Дому СУМ, Школа Українознавства, Товариство колишніх вояків УПА, УККА, Федеральна Кредитова Кооператива СУМА в Йонкерсі, голова якої дирекції Лев Футала вручив пожертву на виховну працю СУМ і для спортової ланки „Крилаті".

На зборах звітували Ярослав Кіцюк – секретар, Роман Козіцький – фінансовий референт, Мирон Дашко – фінансовий „Крилатих", Андрій Горбачевський – співголова Батьківського комітету, Наталка Васічко – булавна, яка звітувала про виховну працю з юнацтвом. Збори уділили абсолюторію уступаючій управі, котру було одноголосно прийнято.

Адріянна Рудик,
секретар зборів

90-річчя приїзду Сестер Василіянок до США

Сестри Василіянки святкують цього року 90-річчя свого приїзду до Америки. За стараннями Владики Сотера Ортинського, вони 1911 року розпочали свою місійну працю в Українській Католицькій Церкві. Їхнім завданням були вишкіл і виховання молоді, опіка над сиротами, бідними і немічними. Сьогодні Сестри далі стараються продовжувати непереможний дух молитви і посвяти перших місіонарок-піонерок. З вірою звертаються до Пресвятої Тройці в усіх потребах нашої Церкви, нашого чину і нашого народу.

З нагоди нашого 90-річного ювілею, ми щиросердечно дякуємо всім нашим дорогим жертводавцям, що своїми пожертвами допомогли нам в нашій освітній і духовній праці, а саме в Менор коледжі, в академії св. Василія Великого, в сиротинці св. Василія і в школі при сиротинці, в Матірному домі і в усіх наших парафіяльних школах. Ваша підтримка допомогла нам продовжувати нашу працю на славу Божу.

Ми хочемо окремо виявити нашу любов і вдячність всім тим дорогим Сестрам, що своєю працею причинилися до благородного діла виховання і навчання нашої молоді. Отож в їх честь хочемо видати пропам'ятну книжку, зв'язану з їхнім життям.

Усі ті особи, що мали змогу працювати з Сестрами, напевно пригадують собі деякі моменти з минулих років. Тому запрошуємо їх взяти участь в конкурсі на найкраще написаний спомин про сестер або сестру. Переможець дістане 1-шу нагороду в сумі 100 долярів, за друге і третє оповідання – по 50 долярів. Усі оповідання мають бути підписані. Прошу також подати ім'я своєї парафії. Якщо маєте знимки, пов'язані з тими оповіданнями, то прошу також вислати. Спомини мають бути вислані на адресу Сестри Анни Ляшок до липня 2002 року: Sister Ann Lashok, 710 Fox Chase Road, Fox Chase Manor, PA 19046-4198.

Анна Ляшок

Відзначення 131-річчя народин Лесі Українки

ВОРЕН, Миш. – 14 квітня 45-ий відділ СУА влаштував власними силами святкування 131-річчя народин Лесі Українки. Кімната СУА була прибрана портретом поетеси та фотографіями її пам'ятників з різних міст Америки й України, які приготовила Дарія Конюх. Програму відкрила голова відділу Стефа Король, привітавши голову Округи Наталію Гевко та всіх присутніх. Марта Шехович відчитала молитву СУА і вела дальшою програмою. Н. Гевко у своєму слові окреслила діяльність 45-го Відділу за час його існування. Ірина Тарнавська розповіла про характеристичні риси творчости Лесі Українки.

Ірина Джуль присвятила свою доповідь перебуванню Лесі Українки в Криму, подала маловідомі факти з тодішнього життя поетеси. Реферат був збагачений уривками з родинного листування Лесі Українки. Лідія Кізима і Віра Крива чергувались, читаючи поїзії Лесі Українки.

С. Король виголосила доповідь про збереження пам'яті Лесі Українки серед іміґрантів в Америці, а зокрема серед жіноцтва, та закликала до передання ідей поетеси про гідність людини і народу молодому поколінню. Вона подякувала виконавцям програми та членам Комітету за підготову, а голові Округи – за її участь у святкуваннях. На закінчення учасники свята розважались товариськими розмовами при чаю і солодкому, приготованим господарською референткою Марією Дяків.

Ірина М. Джуль,
пресова референтка 45-го Відділу

Книгозбірка Івана Лучківа – на мікрофільмах

ТОРОНТО. – 7 березня у Бібліотеці рідкісних видань ім. Томаса Фішера при Торонтському університеті ідійшов до кінця великий проєкт – копіювання на мікрофільм унікальної книжкової колекції Івана Лучківа „Українські видання переміщених осіб та політичних біженців 1945-1954 років".

Родина Івана Лучківа подарувала збірку Бібліотеці рідкісних видань при Торонтському університеті у 1982 році. Першими оцінили непересічну вартість цієї приватної колекції книжок мгр. Люба Пендзей, в той час – голова слов'янського відділу Торонтської бібліотеки, та д-р Василь Верига, бібліотекар.

Книгозбірка складається з близько 5,000 українських видань, які з'явилися в таборах переселенців у Німеччині та Австрії після Другої світової війни. Можна лише дивуватися і захоплюватися тим, що у злиденних умовах таборів повоєнної Европи українські переселенці знаходили мужність, силу волі та завзяття не лише вижити, але й лишити по собі глибокий слід – друковане слово.

Надзвичайно цікавою є і сама особа колекціонера. Іван Лучків (1923-1974) – науковець, бібліофіл, громадський діяч – народився в Галичині, виїхав студіювати до Німеччини, а пізніше до Канади. Попри активну професійну діяльність, мав особливу повагу до друкованого слова. Його далекоглядність, наполегливість, навіть фанатизм книгозбирача зберегли для всіх нас унікальні матеріяли, що висвітлюють важливу сторінку історії України та Канади.

На вечорі були присутні три генерації родини Лучківих – дружина, донька та син і внук Івана Лучківа. Під час неформальної програми присутні мали можливість довідатися про велику працю, проведену для успішного завершення цього проєкту.

Бібліографічний каталог збірки в електронічній формі, опрацьований Юрієм Божиком та Влодзімежем Кебало, доступний для всіх на Інтернеті за адресою http://www.pjrc. library.utoronto.ca

Мікрофільмування колекції, що складається з 86 мікрокасет, завершено в цьому році. Цей проєкт був здійснений завдяки фондам, наданим Дослідним бібліотечним центром у Чикаго. Мікрофільми та друкований каталог знаходяться на третьому поверсі the Roberts Library при Торонтському університеті. Копії тих же мікрофільмів зберігаються також Дослідному бібліотечному центрі в Чикаго. В додатку до вищезгаданої збірки, в Торонтській бібліотеці міститься ще одна книжкова колекція Івана Лучківа – „Українська канадіяна, видання перед 1950 роком" – ця збірка є найкращим доказом бурхливої видавничої діяльности українців у Канаді в цей період.

Запрошені на вечір гості із зацікавленням слухали виступи працівників бібліотеки, безпосередньо причетних до проєкту. Це Мері Стівенс, бібліотекар, та Майкл Ландон, директор. В короткому слові про батька проф. Марія Субтельна, донька Івана Лучківа, розповіла про незвичайну відданість та посвяту колекціонера, а д-р Юрій Лучків зворушливо згадав про спільні родинні подорожі з батьком у пошуках рідкісних книжок. Під час товариської розмови присутні мали можливість поспілкуватися з Володимирою, дружиною Івана Лучківа, відомою громадською діячкою, та зі студентом Олексою Субтельним, внуком бібліофіла.

Після закінчення програми я запитала працівницю бібліотеки, чи багато людей, порівняно з іншими імпрезами, прийшло на цей вечір. „Набагато більше, ніж звичайно, – відповіла вона, – Переважно ми маємо 100-150 гостей, а сьогодні прийшло щонайменше 300 – я реєструвала присутніх".

І це подвійно приємно, бо, перш за все, свідчить про велику вартість збірки, а по-друге – є найкращим доказом активности і солідарности української громади.

Марґарета Шпір,
Торонто

Відзначено 80-ліття д-ра Павла Пундія

ЧИКАҐО. – Медична громада та українське громадянство 21 квітня провели урочисті сходини Українського лікарського товариства, Ілинойського відділу, з нагоди 80-ліття заслуженого і почесного члена УЛТПА д-ра Павла Пундія.

На свято прибуло понад 40 лікарів та приятелів ювілята. Сходини відкрили голова відділу УЛТПА д-р Богдан Харкевич та Марія Грицеляк. Отець митрат Ярослав Свищук, шкільний товариш і родинний приятель ювілята, поблагословив сходини. Д-р Модест Ріпецький розповів про життєвий шлях і професійну діяльність д-ра П. Пундія, його видавничу діяльність в галузі історії української медицини. Проф. д-р Василь Маркусь, головний редактор Енциклопедії української діяспори, привітав ювілята і зачитав привіти від НТШ у Львові та у Нью-Йорку, від ректорату Українського державного медичного університету ім. Данила Галицького, від проф. Ярослава Ганіткевича, співробітника і редактора двотомової праці ювілята „Українські лікарі". З привітаннями виступили: від Головної управи УЛТПА – д-р Юрій Грицеляк, д-р Леся Коленська – співорганізаторка Медичного музею ім. професора Маріяна Панчишина у Львові, колишня голова УЛТПА д-р Марія Клодницька-Процик, голова Українського Золотого Хреста Нюта Кузик, яка побажала щастя для Орисі і Павла Пундіїв з нагоди їхнього 10-літнього подружжя.

Д-р Павло Пундій подякував всім організаторам, доповідачам та гостям за щирі побажання. Кілька приятелів зложили свої датки на видання „Лікарського збірника" на пошану історика української медицини, св. проф. д-ра Василя Плюща.

Рута Витанович-Галібей,
секретар осередку НТШ

* * *

Доктор Павло Пундій народився 14 квітня 1922 року в селі Косів на Тернопільщині. Навчання почав в рідному селі. Середню освіту здобував в українській гімназії у Станиславові (сьогоднішньому Івано-Франківську), а закінчив іспитом у гімназії в Чорткові. У 1942 році розпочав студії у Медичному інституті Львова. Навесні 1944 року, коли більшовицький фронт наближався до Львова, воєнна хуртовина закинула його у Чехію, а відтак до Німеччини. У 1945 році Павло Пундій продовжив свої студії на Медичному факультеті університету Фрідріха Александра в Ерлянгені, які завершив дипломом лікаря у 1949 році. Наступного року з дружиною та дітьми еміґрував до США.

В Америці Павло Пундій перейшов дворічне перешколення, після чого почав працювати лікарем в Чикаґо. Спеціялізацією д-ра Павла Пундія стала індустріяльна медицина. Він працював у залізничній компанії в Чикаґо до відходу на емеритуру у 1988 році.

З перших днів перебування на американській землі д-р Павло Пундій став активним членом Українського лікарського товариства, архіваром в Українському медичному архіві Чикаґо.

Перша книга Українського медичного архіву вийшла 1980 року, відтак д-р Павло Пундій опрацював і випустив 13 томів, присвячених українським визначним лікарям, перевидав дві публікації, надруковані давніше в Галичині – книжку до 25-ліття Українського лікарського товариства і медичної громади у Львові та про Українську народну лічницю ім. Митрополита Андрея Шептицького. Небуденними виданнями, опрацьованими д-ром Павлом Пундієм, стали бібліографічні збірники „Українські лікарі", у яких вміщено біографії більше тисячі українських лікарів.

Найновішою публікацією, головним співредактором якої є д-р П. Пундій, став лікарський збірник на пошану д-ра Юрія Липи, виданий у Львові минулого року.

Улюбленою розвагою д-ра П. Пундія є фотоаматорство. На кожній імпрезі бачимо його з фотоапаратом, готовим зробити документальну знимку.

У подружньому житті д-р Павло Пундій був взірцевим чоловіком та батьком. У 1944 році він одружився в Україні з Дарією Склепович, яка після 46 років щасливого подружнього життя, по довгій недузі, відійшла у вічність. Господь обдарував подружжя здібними та працьовитими дітьми. Найстарший син Осип став лікарем-спеціялістом з внутрішних хвороб; його брат Андрій працює лікарем-психіятром, дочка Христина Нечвід веде практику лікаря-спеціяліста офтальмології, а наймолодша дочка – Лариса Бозьо працює доктором-оптометристом.

Д-р Павло Пундій з дружиною Орисею.

По двох роках жалоби та самоти д-р Павло Пундій одружився вдруге із Орисею, вдовою відомого лікаря-стоматолога Антона Вітковського. Нова дружина внесла в сім'ю не тільки родинне тепло, але рівночасно стала співучасницею у дальшій діяльності д-ра П. Пундія.

З'їзд делеґатів УЛТПА 1995 року нагородив д-ра Павла Пундія найвищим відзначенням – Грамотою Почесного члена Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Вчена Рада Львівського Державного медичного університету ім. Данила Галицького обрала його почесним доктором. Наукове Товариство імені Шевченка обрало д-ра Павла Пундія дійсним членом НТШ.

Д-р Модест Ріпецький

Майстрові сповнилося 90 років

Ю. Костів в колі приятелів із Товариства „Самопоміч".

НЬЮ-ЙОРК. – В понеділок, 13 травня, у приміщенні Товариства „Самопоміч" відбулося особливе свято – відзначення 90-річчя Юрія Костева, що від довгих років добровільно допомагає „Самопомочі" у різних завданнях. Але широка українська громада знає його в першу чергу як одного із найважливіших будівничих і творців дорогої для усіх нас дерев'яної церкви Івана Хрестителя у Гантері. Тому нема нічого дивного, що, незважаючи на зливний дощ, домівка „Самопомочі" була вщерть заповнена приятелями і шанувальниками неповторної на американському терені „гуцульської" церкви та її будівничого.

Ювілейну гостину розпочала дружина Ю. Костева, розповідаючи присутнім приятелям про його дитячі та молодечі роки, бо вже тоді він виказував захоплення будівничим мистецтвом, юнаком мандрував по Бойківщині з будівничими майстрами. Присутні також дізналися із розповіді дружини про дружбу Ю. Костева з легендарним Олексою Гасином та участь в акціях ОУН, які залишили йому назавжди рану у нозі. М. Ганущак і М. Савицький, які знають ювілята вже з праці у Товаристві „Самопоміч", згадували його дружбу та відданість, а голова Головної управи Т-ва Б. Михайлів висловив признання саме за добровільну працю, що її Ю. Михайлів довгими роками виконує. Б. Титла підкреслив у своєму слові особливе досягнення Ю. Костева, що не лише працю рук, не лише професійне знання, але серце склав у будову церкви св. Івана в Гантері, маючи, як співтоваришів, таких мистців, як Петро Холодний і Михайло Черешньовський. Марія Шепарович з гумором згадувала саме Ю. Костева в часи будівництва у Гантері, а Я. Обершин бажав ювілятові від Кредитівки „Самопоміч" святкувати у здоров'ї ще і 100-річчя. На завершення голова Т-ва „Самопоміч" у Нью-Йорку Наталя Дума вручила ювілятові пам'ятну плякету.

О. Кузьмович

Кооперативі – 50 років

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 28 квітня у приміщенні ЗУАДКу відбулись загальні збори відділу Об'єднання українців в Америці „Самопоміч".

Звіти розпочав голова відділу д-р Іван Скальчук, який повідомив, що в 2002 році виповнилось 50-річчя Української федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч".

У 1952 році початок був важкий: одна маленька кімнатка на 2-му поверсі. Кооператива мала 233 членів. Тепер кооператива нараховує майже 7 тисяч членів, а активи її становлять 112, 8 млн. дол.

У звітному періоді було надано значну фінансову допомогу Україні: потерпілим від повені на Закарпатті, на шахті ім. Засядька, греко-католицькій катедрі в Києві, монастиреві Студитів у Львові, газеті „Вечірний Київ" та ін., загалом в сумі 21,8 тис. долярів.

Далі звітували фінансовий референт відділу Григорій Давид, голова Контрольної комісії Іван Крих, секретар товариського суду Володимир Риндич.

Пропозицію Контрольної комісії уділити абсолюторію уступаючій управі збори прийняли одноголосно. Управу очолив І. Скальчук. Представником відділу до Громадського комітету з відзначення 60-річчя УПА призначено С. Абрама, а В. Риндича обрано до Громадського комітету святкування 11-ої річниці незалежности України.

П. П.

УКРАЇНА І СВІТ

УГКЦ йде на схід України

ДОНЕЦЬК. – У неділю, 12 травня, яка збіглася зі святкуванням Дня матері та першою після Воскресіння неділею святого апостола Томи, відбулося введення на Донецько-Харківській екзарший престол новопоставленого єпископа Української Греко-Католицької Церкви Степана Менька.

Конкретна праця, спрямована на забезпечення душпастирської опіки вірних УГКЦ, які з різних причин були розсіяні по східних, центральних, південних та північних землях України, розпочалася ще шість років тому з ініціативи Верховного Архиєпископа УГКЦ Мирослава Івана Кардинала Любачівського.

2 квітня 1996 року, згідно з постановою Синоду єпископів УГКЦ та з благословення Святішого Отця Івана Павла II, було засновано Києво-Вишгородський екзархат. Однак понадп'ятилітній досвід душпастирської діяльности УГКЦ показав, що існує потреба поділу екзархату з метою підвищення ефективности духовної опіки віруючих греко-католиків.

На останньому Синоді єпископів УГКЦ, який відбувався з 1 по 5 липня 2001 року, владики одностайно погодилися з потребою заснування ще двох екзархатів. Першим із них став Донецько-Харківський, створення якого було офіційно проголошено декретом Верховного Архиєпископа від 3 січня 2002 року. 15 лютого відбулася урочиста хіротонія Преосвященного Степана Менька, Чину Найсвятішого Ізбавителя, якого, згідно з декретом від 30 квітня, було призначено першим Екзархом Донецько-Харківським.

Введення Владики Степана на екзарший престол відбулося 12 травня під час Божественної Літургії перед ще не завершеним приміщенням Святопокровського храму УГКЦ у Донецьку. Відтепер головним осідком нововведеного екзарха на Сході України стане місто Донецьк, а другим осідком – місто Харків. До новоствореного Екзархату ввійшли сім областей: Донецька, Харківська, Дніпропетровська, Луганська, Полтавська, Сумська та Запорізька.

Серед запрошених гостей, котрі взяли участь в урочистостях, були правлячі архиєреї з усіх епархій Української Греко-Католицької Церкви в Україні, представники місцевої ієрархії Української Православної Церкви Київського Патріархату та органів державної влади.

Кульмінаційним моментом святкувань у Донецьку стала Архиєрейська Божественна Літургія, яку очолили Верховний Архиєпископ УГКЦ кардинал Любомир Гузар, Апостольський нунцій в Україні Архиєпископ Микола Етерович та господар урочистостей – Владика Степан Меньок.

До привітань, що прозвучали з вуст Глави УГКЦ Любомира, долучилися Архиєпископ Микола Етерович, екзарх Києво-Вишгородський Василь Медвіт, представники УПЦ КП, священики новоствореного екзархату та інші.

У заключному слові нововведений екзарх Владика Степан Меньок сказав: „Я завжди говорив і буду завжди повторювати, що ми ніколи не будемо вносити якихось непорозумінь, роздорів. Христос входить всюди. Так і наша Церква іде на Схід України, щоб нести любов, нести мир і Божу благодать".

о. Юрій Саквук,
прес-секретар Глави УГКЦ

МЮНХЕН. – Делеґація професорів УВУ на чолі з ректором Леонідом Рудницьким у травні побувала у місті Майнці з метою поширення інформації про УВУ поза межами Баварії. Поїздку організував почесний доктор УВУ і депутат німецького парляменту Гансюрґен Дос.

Біля парляменту Райнляд-Пфальц у Майнці (зліва): депутат Г. Дос, міністер Г.-О. Вільгельм, директор Г. Юбельакер, президент парляменту Гельґа Гамер, ректор Л. Рудницький, професори Р. Гайденройтер, У. Шваєр і Е. Й. Ґрайпель.

І на Закавказзі живуть українці

Від 20 до 23 квітня президент Світового Конгресу Українців Аскольд Лозинський відвідував Вірменію – на запрошення Федерації українців Вірменії „Україна", а від 23 до 26 квітня перебував у Грузії – в товаристві Посла України Степана Волковецького та активістів Координаційної ради українців і Асоціяції українок Грузії.

У Вірменії, крім корінного населення, проживають 11 національних меншин: асирійці, греки, грузини, євреї, єзиди, курди, молокани, німці, поляки, росіяни та українці. Українців – лише 4-5 тисяч. Федерація українців Вірменії, якою тепер керує Романія Явір, має філії в Єревані, Лорийську, Севані, Ванадзорі, Гумрі, Іджевані. Федерація видає власну місячну газету „Дніпро-Славутич", засновану у квітні 1997 року. До складу Федерації входять чотири мистецькі ансамблі. Діє також недільна школа для молоді. На жаль, немає української церкви. Крім Федерації, працює також, хоч з меншою активністю, Українське культурне товариство „Червона Калина", котре очолює Ольга Пархоменко.

Серед найпомітніших проєктів громади – збудувати памятник Тарасові Шевченкові в Єревані та українську церкву. На памятник місцева влада вже призначила відповідне місце, а Україна пообіцяла надати граніт. Залишається знайти гроші, щоб заплатити за творчу працю скульпторові. Щодо церкви, то влада вірменської столиці ставиться до цієї ідеї надзвичайно прихильно і вже обговорюється питання про місце для української церкви. З громадою тісно співпрацює Посол України Володимир Тягло.

Під час своїх відвідин Президент СКУ зустрічався з радником Президента Вірменії Кочаріяна, депутатами Національної Асамблеї, головним архітектором Єревану, Президентом Союзу національностей та радником міністра закордонних справ. Вагомою подією була також зустріч Президента СКУ з Католікосом всіх вірмен Ґерегіном II, який обіцяв сприяти у побудові української церкви.

На закінчення візити Президент СКУ поклав вінок перед памятником жертвам вірменського геноциду 1915 року та посадив деревце на тому місці, де буде вміщена памятна таблиця від СКУ. На побудову пам'ятника Т. Шевченкові президент СКУ залишив 500 ам. дол. Федерація Українців Вірменії внесла прохання стати членом СКУ.

* * *

У Грузії на чотиримільйоновс населення республіки припадає майже 50 тисяч українців. Між найбільшими досягненнями українців у Грузії – заснування Першої цілоденної української школи ім. Михайла Грушевського та об'єднання майже всіх українських організацій у Координаційну раду українців Грузії. Працює й суботня школа, яка начисляє 45 учнів у п'яти клясах і 14 педагогів. В школі навчаються також грузини. Приміщення для школи надала грузинська держава. Взаємини між Україною та Грузією надзвичайно прихильні, зокрема у структурі ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан та Молдова) .

Під час перебування у Грузії президент СКУ зустрівся з високими державними особами у Тбілісі та Руставі. Владні особи пообіцяли надати більше приміщення для Першої української школи у Тбілісі, нову школу у Руставі та площу під українську церкву (православну чи католицьку) у Тбілісі. Відбулись також зустрічі з активістами Асоціяції українців Грузії, квемокартлійського Товариства ім. Лесі Українки, руставського „Славутича" та Союзу „Добробут". Українська мова є переважною мовою спілкування серед українців Грузії. Координаційна рада видає місячний „Український вісник", а школа – інформаційний листок „Стежинка". Очолює Координаційну раду Мирон Борис, а директором школи є Ганна Матвеєва.

Перша українська школа частинно фінансується окремим фондом, заснованим Послом України Степаном Волковецьким. Посол Волковецький брав участь у майже усіх заходах, повязаних з перебуванням президента СКУ у Грузії. Президента СКУ супродив у Грузії також кінорежисер Олесь Янчук, який у Тбілісі та Руставі висвітлював фільм „Нескорений". На завершення візити передано 500 ам. дол. на потреби Першої української школи в Тбілісі. Координаційна рада українців Грузії внесла прохання стати членом СКУ.

СКУ

Діє київське бюро УККА

КИЇВ. - Починаючи від середини лютого, в самому центрі Києва, близько Майдану Незалежности, в затишному Музейному провулку, працює київське бюро Українського Конгресового Комітету Америки (УККА). Тепер київське бюро УККА готує необхідні документи для реєстрації представництва в Україні, вже подані відповідні документи до міністерства юстиції. Київське бюро УККА приступило до виконання завдань, подібних до завдань УНІС у Вашінгтоні, поширюючи інформацію, а також будучи голосом УККА в Україні. Невдовзі плянуємо розпочати розсилання щомісячних бюлетенів УККА українською мовою у Верховну Раду України, уряд, міністерства та державні комітети, дипломатичні установи, вищі і середні навчальні заклади, громадські організації.

Київське бюро УККА буде розповсюджувати пресові повідомлення УККА серед українських засобів масової інформації, сприятиме у здійсненні проєктів гуманітарної допомоги.

Готуються нові проєкти в рамках громадської освіти, розширення демократії, допомоги українським сиротам, Дому української книги, розповсюдження інформації про Великий голод, відкриття Інтернет-сайту УККА в Україні.

Відділ інформації УККА

VII Крайовий з'їзд Пласту України

Учасники VII Крайового з'їзду Пласту України

ПУЩА-ВОДИЦЯ. – Черговий VII Крайовий з'їзд Пласту України 19–21 квітня належно доповнив низку заходів, вже проведених чи запланованих у рік 90-ліття організації. У цьому переконали чисельне та представницьке зібрання, конструктивна праця і, що найголовніше, результати форуму.

До Києва (Пуща-Водиця) з'їхалось майже 200 делеґатів з усіх без винятку реґіонів України. Це, як і виступи під час форуму багатьох гостей, засвідчило поширення і популярність організації серед молоді країни. А промовляли до пластунів почесні члени організації Віктор Ющенко та Ігор Юхновський, Начальний пластун Любомир Романків, голова Головної пластової булави Ярослава Рубель, голова Пласту Польщі Мирослава Борова, представники державних комітетів, управлінь, спілок, інших громадських організацій. У праці з'їзду взяли також участь члени Головного пластового проводу Христина Ковч, Людмила Дармограй та Андрій Ганкевич.

Було про що звітувати й проводові організації, зокрема головам Крайової пластової ради Левкові Захарчишинові і Крайової пластової старшини Андрію Гарматію. Адже це національне скавтське об'єднання в Україні останніми роками здійснило справжній прорив у розумінні значно уважнішого ставлення до Пласту з боку держави. Це успіх, але його утвердження відтепер вимагатиме ще більшої праці.

Що ж привело Пласт – Національну скавтську організацію України (НСОУ) – до сприйняття його державними чинниками зрілою, авторитетною, результативною в сенсі виховної праці організацією? Цьому передували нововведення в структурі організації (було зроблено окружний і реґіональний розподіл), а також дворічна праця групи фахівців – платних працівників. Щодо другого, то завдячувати тут слід діяльності в Україні благодійного Фонду Начального пластуна.

Правильність нинішнього бачення розбудови Пласту підтвердили вибори проводу організації. Головою КПР вдруге обрано Левка Захарчишина, а Крайову ревізійну комісію знову очолив Богдан Генега. Згідно зі Статутом, до якого було прийнято ряд поправок, цього разу не обиралось голову КПС – виконавчої структури. Призначення на цю посаду відбудеться незабаром.

Делеґати з'їзду прийняли резолюції, в яких відображено подальші наміри організації. Зокрема це і надалі домінуюча позиція Пласту у складі федерації „Скавти України" з природним прагненням українського скавтинґу до членства у Світовій організації скавтського руху, наголос на чисельному зрості та якості виховної праці, вирішення проблеми інформаційного голоду завдяки співпраці зі ЗМІ тощо.

Приємно, що під час праці форуму не було щонайменшого натяку на формалізм. Цим, власне, вирізняються пластуни, які сьогодні мають підстави для оптимізму. Адже майже дванадцятитисячне об'єднання дітей, молоді і дорослих, методично грамотна діяльність в громаді – це далеко не кульмінація, а справжній початок Пласту в Україні, про який в краю чи діяспорі ще 10 років тому можна було лише мріяти. Хоча далеко не безтурботною є мандрівка Пласту в Україні, та монолітність організації, бажання сягнути правдивої пластової мети допомагають долати усі труднощі, що виникають на шляху.

Юрій Леськів

Сота весна...

(Закінчення зі стор. 5)

хвилювання, що її творив навколо себе в неможливих обставинах Микола Хвильовий... Він проніс цю волелюбну атмосферу крізь поневолення й знеособлення переслідувань, північних таборів і накиненого, здавалося, навіки мовчання...” – написав про свого друга професор Юрій Шевельов.

Про „зустрічі і прощання“

Так Григорій Костюк назвав свої спогади в двох книгах (1-ша – 743 сторінки, 2-га – 609), присвячені єдиному синові Теодорові та „вірній супутниці життя“ – дружині Раїсі. Їх видав Канадський інститут українських студій при Альбертському університеті відповідно в 1987-му і 1998 роках. Й цікаві вони не лише як сповідь окремо взятої особи в контексті цілого XX століття, а насамперед, – як документ епохи. „Пишу свої спогади як сповідь перед своїм народом і перед історією. Вважаю це за свою честь і моральний обов'язок, - так визначив їхнє призначення сам автор. – Але за плечима не тільки спогади, не тільки нещадна аналіза „машинерії” терору взагалі і сталінського в Україні взагалі...”

Варто лишень переглянути їхній зміст, щоб осягнути й осмислити „епоху Григорія Костюка” в подіях: Перша світова війна, листопадова катастрофа – соціялістична революція, ПРОЛІТФРОНТ, Лук'янівська тюрма, воркутська каторга, МУР, „Слово”, Міжнародний ПЕН-клюб... Або „в особах”: Улас Самчук, Тодось Осьмачка, Микола Зеров, Михайло Драй-Хмара, Микола Вороний, Іван Багряний, Володимир Сосюра, Остап Вишня, Володимир Винниченко, Олександр Білецький, Іван Драч, Дмитро Павличко, Іван Дзюба...

Ці та інші події й люди не просто пройшли через життя Григорія Костюка, вони були невід'ємною його частиною.

Про новий світ

27 січня 1952 року старенький військовий пароплав „Дженерал Стюарт”з кількома сотнями недавніх діпістів щасливо пристав до берега річки Гадсон у Нью-Йорку. Григорієві Костюкові поталанило тричі: тут же родину зустріла представниця імміграційної служби /IRC/ й відвезла до готелю, де вже було замовлено кімнату, його відразу прийняли співробітником Дослідної програми для вивчення СРСР, щойно започаткованої при Колюмбійському університеті (з платнею 65 доларів тижнево). Завітавши до Української Вільної Академії Наук, що тоді містилася в двох маленьких кімнатах непрезентабельного будинку на 27-ій вулиці в Нью-Йорку, він зустрів тут гурт самовідданих ентузіястів української науки й зголосився до співпраці.

„Так почалося наше трудове життя в Нью-Йорку. Не було воно світле й легке, як може комусь видатися з цього побіжного опису,” - констатував Григорій Костюк, який був учасником і провідником багатьох важливих подій в житті української громади поза Батьківщиною.

Зокрема йому випало стати першим головою Об'єднання українських письменників на еміграції „Слово” й очолювати його понад 20 років, бути членом Міжнародного ПЕН-Клюбу, а протягом 1965-1975 років – членом виконавчого органу (Executive Board) його американського відділу, очолювати Мистецьку комісію з побудови пам'ятника Т.Шевченкові у Вашінґтоні та ін.

У науковому й літературному доробку Г.Костюка – низка монографій і розвідок, книги про Панаса Мирного і Володимира Винниченка, кілька значних англомовних видань, упорядкування й коментарі до творів та щоденників В.Винниченка, М.Хвильового, М.Куліша, В.Підмогильного, П.Филиповича, В.Плевака, М. Драй-Хмари та інших.

Серед найважливіших – „Теорія і дійсність” (1971), „Винниченко та його доба”(1980), „Усвіті ідей і образів” (Критичні та історико-літературні роздуми ,1930-1980), „На магістралях доби” (1983). Крім того, його редакції належить понад два десятки книг. А англомовне дослідження „Сталінський режим в Україні”(1954), що вийшло кількома виданнями, стало клясичним посібником для багатьох істориків, політологів і публіцистів. Ряд цих праць ввійшли до окремого зібрання творів Григорія Костюка, яке побачило світ в Україні.

Про УВАН

„Я знав, що беру на себе дуже важкий і, найприкріше –непопулярний обов'язок. Я знав, що навколо Винниченкового імени та творів протягом майже тридцятьох років, як у Радянській Україні, так і на еміґрації, спільними зусиллями, з одного боку, комуністів, а з другого – націоналістів, розбудовано міцний ізоляційний мур.

Це своєрідний мур ганьби в історії української культури. Щоб його поволі розхитати, а далі й повалити, потрібна була політично усвідомлена й науково обґрунтована вперта, послідовна праця, і то не однієї людини. Чи знайдеться хоч невеликий гурт таких відважних? Я вірив, що знайдеться. З такою вірою я взяв на себе головування,”- згадує Григорій Костюк про народження в УВАН Винниченківської комісії, центром якої стала трійця – Василь Чапленко, Володимир Міяковський і сам автор цього спогаду.

Поволі довкола неї згрупувався гурт осіб воістину зацікавлених у збереженні спадщини Володимира Винниченка: Л. Чикаленко, М. Шлемкевич, С. Гординський, Ю. Тищенко, В. Приходько, К. Туркало, П. Красноніс, Й. Гірняк, Ю. Лавріненко, В. Голубничий, Докія Гуменна, Д. Соловей, П. Петренко, І. Панчук, Т. Кобзей, Л. Дражевська та ін. Видавши збірник „Володимир Винниченко. Статті й матеріяли“(1953), комісія започаткувала свої відкриті публічні, доволі успішні засідання з доповідями на різні теми винниченкознавства.

Проте свій найголовніший обов'язок вона вбачала в тому, щоб знайти можливість врятувати й десь примістити для збереження архівну й літературно-мистецьку спадщину Володимира Винниченка, яка на той час знаходилася в „Закутку“ (Франція). І Григорій Костюк був тією особою, котра, взявши цю місію на себе, успішно з нею справилася: він постійно підтримував контакти з дружиною Володимира Кириловича, підтримуючи її і морально, і матеріяльно (надсилав щомісяця від імені комісії по 40 долярів на прожиття), домігся підписання нею правного документу про те, що „всі матеріали, документи і бібліотека“ передаються на збереження до Колюмбійського університету.

Поряд з Розалією Винниченко законним розпорядником цього архіву і її безпосереднім заступником уповноважувалася бути й УВАН. „А коли Україна стане вільною незалежною демократичною державою, - записала дружина Володимира Кириловича в заповіті, - президент Колюмбійського університету в погодженні з президентом УВАН передасть цей архів Українській Академії Наук у Києві безкоштовно“. Кілька років тому мистецьку спадщину Винниченка було передано до Києва.

Винниченкіяна – окрема епопея в житті Григорія Костюка, яка потребує окремої розмови. Принагідно в цьому контексті варто лишень зауважити одну суттєву деталь: розуміючи, що фінансові можливості академії мізерні, професор Костюк власним коштом поїхав до муженського „Закутку“ й зорганізував перевезення Винниченкової спадщини до Нью-Йорку.

Про таємниці довголіття

Григорієві Костюку більше не судилося жодного разу побувати в Україні. Це зробив за нього його син. „Мій батько ніколи не забував свого коріння, - розповідає Теодор Костюк, нині відомий вчений-астрофізик, також член УВАН, - не забував свого села, своїх людей, свою землю, де народився й виріс, - і земляки платили йому взаємністю.

Їдучи вперше до України, я думав, що його на Поділлі вже ніхто й не знає, а той, хто колись і знав, за радянські часи забув або не хотів пам'ятати. Пригадую, приїхав вперше в батьківське село Боришківці, мене запросили до місцевого Будинку культури. Заходжу, а там повнісінька заля людей – напевне, все село зібралося, і над сценою величезне гасло: „Григорієві Костюку, нашому славному землякові, - 90 років!”. Його 90-літній ювілей тоді святкували й у Кам'янець-Подільському педагогічному інституті...Така шаноба мене приголомшила й розчулила...”

Батько Григорія Костюка відійшов у вічність, коли йому було 96 років. „Так що, на перший погляд, у довголітті мого тата є щось від родового генетичного коду, –каже Теодор, коли ми заводимо мову про таємниці столітнього віку,, – але, на мій погляд, головна причина батькового довголіття криється в тому, що він жив „від позитивного”. Він ніколи не переривав зв'язку з Україною, наприклад, шукав контактів з Дмитром Павличком і Іваном Драчем, тому що для нього вони були насамперед талановитими поетами, котрі живуть у специфічних політичних умовах, й запрошував їх додому, коли ті приїздили в „совєтські часи” до Нью-Йорку, хоча це й не всім подобалося. Його знають у світі як професора, інтелектуала, літературознавця, публіциста, але на життя собі й сім'ї батько заробляв тим, що майже від початку приїзду до Америки й до самого виходу на пенсію працював суперінтендантом одного будинку на 78-ій вулиці в Нью-Йорку, і ми з мамою жодного разу не чули, що така „чорна робота” принижує його інтелектуальну гідність...

Теодор Костюк здивував мене тим, що, дізнавшись про погіршення фізичного стану професора Шевельова, близького приятеля свого батька, тут же прилетів зі штату Мериленд й почав опікуватися його здоров'ям. А на моє незрозуміле для нього запитання про традиційний американський прагматизм, який, мовляв, переважає над душею, відповів: „Що ж тут незбагненного, Юрій Володимирович – мій хресний батько...”

Він розмовляє чудовою літературною українською мовою і про кожен найважливіший момент життя свого батька може розповідати в деталях, з точними датами й іменами та прізвищами, він часто буває в Україні й налагодження співпраці українських вчених з науковцями організації НАСА, де працює й має незаперечний авторитет, здається, вважає своїм персональним обов'язком...І тому довголіття професора Костюка, очевидно, має ще одну таємницю – воно подвійне, тому що батько виховав достойного сина.

Про тих, хто повинен жити

Григорій Костюк любить духовну добу Джона Стайнбека. Розмірковуючи якось над його знаменитою фразою „Ми – хто не повинен вмерти!”, яку автор написав, як дедикацію, одному українському поетові під час відвідин Києва в жовтні 1963 року, професор розвиває її символіку: „Ми – це американський і український народи, ... це народи всієї земної кулі, ...це тисячі людей, що їх лихі умови життя вибили з нормальної колії й пустили в мандри напризволяще, - ми повинні жити!”.

Свою соту весну життя Григорій Костюк зустрічає в містечку Сільвер Спрінг, що неподалік Вашінґтону. Десять років тому, на урочистостях, влаштованих таммтешньою громадою в залі Свято-Андріївського собору з нагоди 90-ліття патріярха української літератури, ювіляр після багатьох теплих привітань сказав: „І старій людині, людині, яка вже прожила довгий вік, все-таки приємно відчути, що громада про неї не забула. Їй навіть легше прожити останні роки свого життя, коли вона знає, що про неї не забули...” В цих простих щемних словах, у цій формулі „незабуття”, очевидно, й криється велика таємниця довголіття і окремої людини, й окремої громади, й окремого народу.

Катерина Кіндрась

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Олег Криса вірний Українському інститутові Америки

Здається, нікого із української громади і постійних відвідувачів УІА не могло дивувати, що Олег Криса своє 60-річчя хотів відсвяткувати саме в тому приміщенні і в колі осіб, що були свідками початку його діяльности в США, де поселився з родиною.

У 1990 році він постановив, приїхавши до Нью-Йорку, що „треба українську музику та українських музик ввести в американський світ і показати їхню вартість. А для того приміщення і можливості УІА найкраще надаються". Так сказав він у першому інтерв'ю для нашої „Свободи", із такою ціллю заініціював серію камерної музики в рамках „Музики в інституті". Повний енергії та музичних задумів, Олег Криса не лише організував знамениті концерти камерної музики в 1990 році, але вів цю програму „Музики в інституті" впродовж шести років, запрошуючи все нових відомих музик до участи та притягаючи до Українського інституту широку українську і не-українську публіку, яка в цей спосіб могла принаймні трохи пізнати наших українських виконавців та українську модерну музику.

Завдяки організаційному хистові Олега Криси перший сезон із серії „Музика в інституті" закінчився з великим успіхом, і це дозволило нашому скрипалеві ствердити, що „після жнив – підготовлятиме посів". І не було нічого дивного в тому, що другий сезон був не менш успішний, як перший, і що О. Криса зумів зібрати найкращі сили, в першу чергу українські, з тих, які доля привела до США і до Нью-Йорку.

Скільки знаменитих концертів в Інституті довелося нам пережити за цих шість років, скільки музичної насолоди мали ми від виконавців, а вже зокрема від віртуозного скрипаля О. Криси та його вірної дружини, акомпаніяторки Тетяни Чекіної, можуть сьогодні ствердити постійні бувальці цих імпрез.

Розуміється, О. Криса не обмежився в цих роках лише до підготування серії „Музики в інституті", але поруч із цією організаційною працею мав дуже багатий календар своїх власних концертів в США та Европі. На жаль, його активна діяльність як керівника „Музики в інституті" закінчилася в 1996 році, коли він став професором скрипкової музики в престижевій музичній школі Істмен в Рочестері. Це не перешкоджає його частим музичним поїздкам по Европі та США. Але його концерти і кількорічна праця як керівника музики Українського інституту Америки зв'язала його емоційно із українським Нью-Йорком, то ж не диво, що саме тут захотів він відзначити своє 60-річчя.

Багато учасників цієї святкової імпрези 11 травня – давні або і постійні відвідувачі концертів в УІА – прийняли концерт із особливим сентиментом та зі зворушенням, згадуючи численні музичні зустрічі із „шістдесятником" Олегом Крисою.

Після ювілейного концерту (зліва): В. Назаркевич, О. Криса

Речником думок і спогадів усіх, що прибули, щоб відзначити цей особливий ювілей, був В. Назаревич, президент Українського інституту Америки, який на закінчення знаменитого концерту вручив ювілятові пропам'ятну плакету.

А ми можемо тільки бажати О. Крисі, щоб його віртуозна гра та його організаційний хист влаштовувати музичні концерти ще довго приносили захоплення і насолоду численним слухачам.

О. Кузьмович

Олег Криса – у ювілейному концерті

Скрипак Олег Криса відсвяткував своє 60-ліття ювілейним концертом, що відбувся 11 травня в Українському інституті Америки в Нью-Йорку. У програмі концерту взяли участь ювілят з дружиною Тетяною Чекіною, сином Петром, що також є членом Квартету ім. М. Леонтовича, як і Борис Девятов – альт, і челіст Володимир Пантелеєв.

Серед запрошених приятелів були челістка Наталія Хома, альтист Александер Ріс, піяніст Олександер Слободяник, композитор Вірко Балей та майстер церемоній Роберт Шерман.

Роберт Шерман представляв виконавців та своїми короткими дотепними коментарями до частин програми створив невимушену, приємну родинну атмосферу. Програма святкування була побудована для виконавців від одної особи до шести. Композитор Вірко Балей грав „Пахаріллйо" („Пташина") одну частину зі своєї сюїти „Задушевні співи", а Олександер Слободяник виконав „Польонез" Шопена. „Пасакалію" Гендля в транскрипції для скрипки й чельо, виконали Петро Криса й Наталія Хома, вони грали з гострим ритмом і в парадному характері.

Всі інші точки виконував Олег Криса зі щораз іншим складом артистів. Він завжди приносить цікаву, нестандартну програму. „Казку про малого бичка Фернанда" для скрипки і наратора Алана Ріда виконав Олег Криса, забавно ілюструючи на скрипці музичні сцени до тексту, що виголошував Роберт Шерман. В „Казці" багато подвійних нот, акордів та стрімких пасажів, серед яких звучала лірична провідна тема – бичка Фернанда.

„Ліричні сцени" Івана Карабиця, які Олег Криса і Тетяна Чекіна виконали на прем'єрі в Києві 1970 року, та Скерцо-Тарантелю Венявского у їх виконанні засвітилися новими музичними барвами. В ряді висхідних пасажів останню октаву Криса грав фражолєтами, які у скорому темпі можуть заграти тільки вибрані віртуози. Його технічна майстерність і краса звуку захоплює вибагливих слухачів чистотою тонів, як і елеґантним поданням музичного змісту. А далі вони з Наталією Хомою виконали „Мініятюрний віденський марш" Крайслера, надавши музиці відпруження та погідний характер.

Першу частину Квартету Бетговена ч. 74, як і Скерцо з квінтету Шостаковича (піяніст – Слободяник), під проводом Криси грав Квартет ім. М. Леонтовича. Криса наділений проникливою уявою, що завжди знаходить відповідну фарбу та стиль гри. Він добивається від членів ансамблю також тотожности звуку. І тут дуже помітна різниця: в Бетговена – шовкова аґресивність, а в Шостаковича – їдкий сарказм.

На закінчення до квартету долучилися альтист Александер Ріс і Наталія Хома, щоб грати секстест Чайковського „Спогад з Фльоренції". Цей твір дав нагоду кожному виконавцеві показатися. „Спогад" прозвучав велично, мов морський прибій. Ввесь ансамбль віддано грав для Олега Криси, відчуваючи його пульс, в результаті спонтанне виконання, яке залишило великий емоційний резонанс у слухачів.

Наша громада дуже горда, що О. Криса після приїзду в Америку очолив організацію камерної серії під назвою „Музика в інституті", яка піднесла культурне життя нашої громади на рівень державних народів.

Як виконавець, О. Криса добре знаний в музичному світі, тому багато відомих артистів Америки радо брали участь у концертових програмах інституту, і це закріпило українську присутність на карті світової метрополії.

Богдан Марків

Успіх молодих українських піяністів

Два молоді піяністи з України, Дмитро Шелест та Сергій Коміренко, здобули перші місця та одержали грошеві винагороди на 22-му Міжнародному конкурсі піяністів, присвяченому творчості композиторів Бели Бартока, Дмітрія Кабалевського та Сергія Прокоф'єва, який відбувся 6 квітня в університеті в Радфорді, Вірджінія. Цей престижевий конкурс, який включає 6 вікових груп відбувся під керівництвом славного мадярського концертового піяніста, Георгія Сандора, який співпрацював з Белою Бартоком.

Дмитро Шелест, який грав одну сонату Бартока та сонату ч. 6, опус 1, Прокоф'єва, переміг у групі дорослих (вище 24 років). Він тепер навчається в Північному університеті Кентакі у професора музики і знаного українського піяніста Сергія Полусмяка, який недавно переїхав до Кентакі з Харкова, де вчив у харківській Середній Спеціяльній музичній школі для особливо обдарованих дітей.

Дмитро Шелест навчався у цій школі у професора Полусмяка, який допоміг йому одержати стипендію на дальші студії в Північному університеті Кентакі. В 1995 році в Харкові Дмитро одержав спеціяльну нагороду на Міжнародному конкурсі піяністів в пам'ять Павла Луценка, а в 2000 році виграв першу нагороду на Міжнародному конкурсі піяністів в пам'ять Павла Серебрякова, який відбувся в Росії.

Сергій Коміренко грав рапсодію, опус 1, Бартока та сонату ч. 3, опус 28, Прокоф'єва. Він переміг у групі середньошкільників (15–19 років). Сергій почав музичне навчання в Києві в спеціяльній музичній школі для обдарованих дітей імені Миколи Лисенка, під керівництвом знаного українського піяніста Юрія Кота. Сергій мав нагороди на 7-му Міжнародному конкурсі піяністів у Парижі, на 4-му Міжнародному конкурсі молодих піяністів імені Володимира Крайнєва в Харкові. Від літа 1998 року Сергій живе в Ралей, Північна Каролайна, де продовжує музичну науку у піяніста-педагога Джона Руджера. За останніх кілька років Сергій здобув багато нагород в різних музичних конкурсах, включно з перемогою у Американському національному конкурсі юних піяністів, який виграв 25 березня 2000 року.

Українська громада в Америці радіє з успіхів наших молодих новоприбулих піяністів.

Д-р Роман Слиж,
Ралей, Північна Каролайна

Нова українська радіопрограма

Радіопрограма „Українське радіо" на хвилях WBMD 750AM виходить з Балтимору щонеділі о 3:15 по обіді, починаючи з 24 лютого 2002 року. Звучання – 15 хвилин. Програма, що складається з добірки громадських новин, українських пісень та інструментальних композицій, існує за рахунок надходжень від реклами, приватних привітань, оголошень та добровільних пожертв. Програма готується англійською та українською мовами. „Українське радіо" можна почути у центральному Мериленді, Балтиморі, столиці – Вашінґтоні, північній Вірджінії та південній Пенсильванії. Українська програма створена вперше. До українського радіо у цей час виходила в етер програма польською мовою.

Адреса „Українського радіо": „Selfreliance", 2345 Eastern Ave, Baltimore, MD 21224. Інтернет: ukrainianradio@yahoo.com. Телефон: (410) 418-9468.

Олег Волошин, головний редактор

Прем'єра ораторії Шевченкового „Посланія"

ЕДМОНТОН. – Едмонтонська симфонічна оркестра відзначає цього року своє 50-річчя. Ювілейний сезон вона закінчить 8 червня прем'єрою ораторії Шевченкового „Посланія" Мар'яна Кузана і симфонією А. Малера. Симфонічною оркестрою дириґуватиме славнозвісний Ґжеґож Новак, який плянував цей виступ у березні 2001 року, на 130-річчя смерти Т. Шевченка, але щойно тепер дістав на це змогу. В ораторії „Посланіє" візьме участь хор „Дніпро" під дириґентурою Марії Дитиняк, чоловічий хор Едмонтону під дириґентурою Ореста Солтикевича, окремі співаки та солісти.

Композитор Мар'ян Кузан відомий едмонтонцям із 1988 року, коли Едмонтонська українська католицька епархія, під проводом Комітету на чолі із о. Богданом Снігуровичем, відзначала 1000-річчя Хрещення України його ораторією Шевченкових „Неофітів" на замовлення епархії і Владики Михайла Гринчишина, координатора всіх українських католицьких святкувань у вільному світі. Мар'ян Кузан з Парижу зкомпонував ораторію Шевченкового „Посланія" на замовлення Альбертського товариства збереження української культури.

Ідея написання ораторії „Посланіє" виникла в квітні 1987 року, коли автор цих рядків, як президент СКВУ, із дружиною Олею, відвідував українську громаду в Парижі. І от, нарешті, Едмонтонська симфонічна оркестра таки виконає ораторію Шевченкового „Посланія" Мар'яна Кузана.

„Посланіє", поруч зі „Заповітом" – це найбільш особистий твір найбільшого українського поета і пророка Тараса Шевченка. Хто ж бо, зокрема у свідомій діяспорі, не знає такої Шевченківської правди-прохання, як „Учітеся, брати мої, думайте, читайте. І чужому научайтесь, свого не цурайтесь"? Або – „Обніміте, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати", де йдеться про єдність народу у боротьбі за свою волю і незалежність?

Та чи багато українців, навіть в діяспорі, знають, що ці правди-прохання Шевченка – із його ґеніяльного „Посланія", яке він написав ще 1845 року, починаючи цитатою із послання Апостола Івана: „Якщо хто каже, що люблю, мовляв, Бога, а брата свойого ненавидить, то це брехня"? Чи хто коли чув навіть в діяспорі „Посланіє" у музичному оформленні, у виконанні симфонічної оркестри і хору? Про Україну, де ця поема була заборонена чи зфальшована, нема чого й говорити!

„Нема на світі України, немає другого Дніпра, а ви претеся на чужину", – писав Т. Шевченко, немов передбачуючи теперішню, головно політичну і соціяльну, кризу в Україні, яка змушує українців шукати праці за кордоном, замість розбудовувати власну, „свою хату". „А чиєю кров'ю ота земля напоєна"? – з гіркістю питається Кобзар, сумуючи за часами, коли „у нас воля виростала, Дніпром умивалась, у голови гори клала, степом укривалась". „Дасть Біг, колись будем, і по свойому глаголать", ще більш актуальне мабуть тепер, як було за Шевченка. А все те, і багато інших правд, – у „Посланії".

8 червня не буде у концертовій залі жодного порожнього місця, тим більше, що Мар'ян Кузан – чудовий композитор, у чому ми переконалися із його ораторії „Неофіти" у 1988 році.

Петро Саварин

Зліва: Малинович, П. Саварин і Мар'ян Кузан у Парижі (1987 р.).

„Всі прикмети солідного і чесного мистця"

Видатному співакові, критикові, фотографові Т. Теренові-Юськові сповнилося 90 років

Баритон Теодор Юськів (псевдо – Терен) вийшов на сцену життя 1911 року життя в селі Поточище Городенківського повіту в Галичині. За його власними словами, „співом і малярством жив змалку. В гімназії співав у хорах, а там і став диригувати... створив хор ревелерсів „Юстон-а" і дав концерти по Галичині з критикою В. Барвінського (1936). В тому ж році дістав стипендію у світової слави співака, баса українського походження, поляка Адама Дідура. Вже по шістьох місяцях науки сольоспіву дебютував в опері „Фаворитка" (Доніцетті, Львів, 1937) з помітним успіхом. А далі – в „Аїді", „Кармен", а головно в „Травіяті", зі славною польською сопраністкою Е. Бандровською-Турською. Крім опери, співав теж в ораторіях Е. Ельгара „Сон Ґеронція" і Ф. Нововейського „Кво вадіс". Року 1939-го на конкурсі молодих співаків, влаштованому Союзом українських професійних музик здобуває 1-шу нагороду (тоді співакові акомпаньює піяніст Р. Савицький). Серед оперних звершень співака – його заголовні ролі в операх „Севільський цирульник" Россіні, „Весілля Фіґаро" Моцарта, „Ріґолетто" Верді, Тореадор в опері Бізе „Кармен". Т. Юськів особливо цінує оцінку пера корифея С. Людкевича стосовно виступу у „Травіяті" Верді, а відомо, що великий львівський композитор був вельми вимогливим критиком. Високу оцінку інтерпретаціям народних і вояцьких пісень ювілята дав В. Барвінський, ще один вимогливий критик. Т. Юськів знає й любить італійську пісню. Але якщо італійська пісня дорівнює українській ліризмом – каже він – „то драматизмом наша народна пісня не має собі рівних; це справжня мініятюра опери, в якій висловлено не лиш ліричні почуття, але й багато інших". В кар'єрі співакам цей жанр належить до найбільш послідовних. Ще по війні він концертує по Німеччині, здобуваючи особливо гарну критику в берлінській пресі. З нагоди мюнхенського концерту (14 вересня 1946 року) мій батько Р. Савицький писав в „Українській трибуні": „...Треба підкреслити музичність подаваних ним відтворчих концепцій, а також культуру і інтеліґентність, з якою він змальовує продумані до подробиць музичні образи".

Теодор Терен-Юськів

З переїздом до Америки ювілят відновлює концертову діяльність. В Нью-Йорку 2 жовтня 1949 року звучить М. Лисенко, західньо-европейська клясика, а далі, після перерви, – українські композитори XX ст. Стосовно українського репертуару Т. Юськова та високого рівня виконання писав Вадим Кіпа: „Своїм виконанням творів українських авторів він не тільки перевищив самого себе, але доказав, що ці твори виглядають не гірше від творів відомих західньо-европейських композиторів". З приводу концерту, присвяченого пам'яті В. Барвінського, дириґент Олег Стратичук констатував (1963): „Він показав всі прикмети солідного і чесного мистця, який ніколи не виведе слухачів на мілину ефектярства".

Велике досягнення співака у 1960-их роках – три монографічні концерти, які, мабуть, не мали прецеденту в історії української музики: „Музика до Кобзаря" (Шевченко-Лисенко), концерт музики до поезії І. Франка, пісні С. Людкевича. Деякі виконання Т. Юськова збережені у 1950-их роках на платівках „Арки" (Нью-Йорк). Між акомпаньяторами співака тих часів треба згадати Бориса Базалю, Лесю Вахнянин, Юрія Цибрівського. До найвизначніших акомпаньяторів належав знаний піяніст Ганс Альтман (Мюнхен).

З ініціятиви та редакторської підготови Т. Юськова, за фінансовою допомогою Українського Культурного Осередку у Лос-Анджелесі, перевидано в 1990 році збірник воєнних пісень „Сурма" (першодрук заходами спілки „Червона Калина" вийшов у Львові ще в 1922 році).

В музичному житті необхідні фахові оцінки концертів – на противагу емоційних чи примітивно-панегіричних пісень. Слід визнати, що Т. Юськів вживає доречний для своєї діяльности псевдонім – Терен, яким іноді навіть треба вколоти тут чи там, щоб музичне та мистецьке життя не дрімало в самовдоволенні.

Заслугою Терена-Юськова є теж цікаві лекції про українську музику, які він щедро роздаровує нашим землякам в Нью-Йорку, зручно застосовуючи музичні приклади на магнетній стрічці.

Короною діяльности Т. Юськова в ділянці критично-аналітичної думки є книжка „Національно-державна мотивація творчости С. Людкевича" (Лондон, 1984), у якій автор змальовує Людкевича як глибоко національного музикотворця.

Небагато професійних музик плекало й мистецьку фотографію. Приходять на думку лише Нестор Нижанківський та сучасний Юрій Оранський. До фотомистецтва привело Т. Юськіва його знання принципів малярства, і в кінці 1960-их років він засвоїв численні і складні технічні передумови цього діла. Від 1970 року, під фірмою Літературно-мистецького клюбу в Нью-Йорку, почали з'являтись покази фоторобіт Т. Юськова „Прозіркова рапсодія", „Поема в прозірках" та ін.

Теодорові Теренові-Юськові ґратулюємо за велику мистецьку працю життя, бажаємо дальшого козацького здоров'я та гострого пера. Чекаємо теж наступної, з черги вже п'ятої, фотовиставки.

Роман Савицький-мол.

Єврейський театр у Харкові

До „Свободи" надійшла театрознавча праця, яка, окрім своєї наукової вартости, особлива ще й тим, що вийшла з-під пера зовсім юної, шістнадцятирічної харківської дослідниці Олени Медяник, однієї з учасників наукової програми Харківського територіяльного відділення Малої академії наук України.

У 50-80-ті роки XIX століття у Галичині та на Закарпатті ходячі єврейські артисти-бродерзінгери стали невід'ємною частиною культурного життя міст і сіл. Що ж стосується українських земель у складі Російської імперії, то жорстока царська політика стосовно євреїв стала нездоланною перешкодою для розвитку єврейського театрального мистецтва. І лише в Одесі, яка залишалася „космополітичним містом", бродерзінгери мали змогу виступати перед публікою.

У другій половині XIX століття починаються перші спроби створення професійного єврейського театру. Його основоположником став А. Гольдфаден. На суд українського глядача були представлені спектаклі „Шмендрик", „В'язанка дров", „Бабуся й онучок". Театр відвідував Москву і Петербург. Театр Гольдфадена був реалістичним, тому не знайшов підтримки духовенства та аристократії, проте в масового глядача користувався неабияким успіхом. Саме ця реалістичність, віддзеркалення гіркої дійсності на сцені, стала причиною офіційної заборони єврейського театру урядом Росії в 1883 році. З цього часу театр був змушений йти в підпілля.

XX століття для єврейського театру асоціюється з такими визначними іменами, як Шолом-Алейхем та І. Перец. Саме їхні твори відіграли значну ролю у відродженні єврейського театрального мистецтва. Це відродження, як не дивно, відбувалося на тлі ще більшого посилення антисемітської політики з боку держави. 12 грудня 1904 року був оголошений царський указ про значне обмеження вже й так звужених прав євреїв. Почалися справжні єврейські погроми, але все це тільки посилювало прагнення євреїв відродити національну культуру, в тому числі й театр.

Одним із центрів єврейського культурного життя став Харків. У 1915 році тут у приміщенні Малого театру грав єврейський колектив „Унзер Винкл" („Наш куточок"). Цей єврейський колектив закріпився у Харкові як Всеукраїнський єврейський народний театр „Унзер Винкл" під управлінням Є. Рафальського. У 1925 році в Харкові відкрився другий стаціонарний єврейський театр, який показав прем'єру народного балагану "Пурімшпіль". Головним режисером був Є. Лойтер.

Отже, в 20-их роках XX століття в Харкові існувало два єврейських театри – „Унзер Винкл" під керівництвом Є. Рафальського і суто харківський єврейський театр Є. Лойтера, який був перетворений на пересувний, але коли саме це сталося, з'ясувати не вдалося.

У грудні 1925 року в журналі „Нове мистецтво" з'явилася стаття, присвячена спектаклю „Пурімшпіль". І. Уразов виступив з гострою критикою спектаклю. Усі рецензії вистави „Пурімшпіль" підкреслювали, що у ній не було нічого нового, деякі трюки були запозичені з чужих постановок, а стиль занадто схожий до стилю Таірова та Гранівського.

Отже, театр під керівництвом Є. Лойтера відкрився 6 грудня 1925 року в Харкові під назвою „Державний єврейський театр". І шлях, який обрав режисер, був правильний – театр обіцяв бути цікавим, незважаючи на тимчасовий брак досвіду й професіоналізму в колі його колективу.

У 1934 році театр перевели до Києва, де об'єднали з діючим там єврейським театром.

Щодо репертуару харківського театру в період з 1926 по 1934-ий рік, то не збереглося жодних рецензій чи статтей. Дивуватися не доводиться, адже загально відомий той факт, що в 30-ті роки репресії культурних діячів – представників національних меншин – були постійним явищем, переслідувалося все, що, здавалося б, могло стати в опозицію сталінському режимові. Будь-який прояв національної свідомости розцінювався владою як націоналізм. А прихід в січні 1938 року на посаду першого секретаря ЦК КП(б)У М. Хрущова ознаменувався постановою ЦК, в якій створення в Україні навчальних закладів національних меншин вважалося насадженням „вогнищ буржуазно-націоналістичного впливу". Невдовзі вони були закриті, а вже наступного року ліквідації підлягали будь-які організації національних меншин. Доля єврейського театру була вирішена. З 1938 року він припинив своє існування. Майже всі, хто мав зв'язок із театром, були розстріляні чи відправлені до Сибіру, декому вдалося виїхати за кордон чи, змінивши прізвище, сховатися на території України, але таких було небагато. Г. Гольдесгейн під час арешту мав при собі роман Шолом-Алейхема „Зорі, що блукають", який був у нього разом з іншими речами конфіскований.

Перед Другою світовою війною досить велику ролю у мистецькому житті єврейського суспільства відігравав Московський державний єврейський театр під керівництвом С. Міхоелса. Колись у цьому театрі працював Лесь Курбас. Наприкінці 30-их початку 40-их років одним із найбільш вагомих спектаклів цього театру був спектакль за романом Шолом -Алейхема „Зорі, що блукають". Саме цей спектакль напередодні війни був показаний театром на сцені Будинку Червоної Армії в Харкові. Виставу грали декілька разів, зокрема 22 червня, після повідомлення про початок війни з Німеччиною. Це було прощання театру з Харковом.

Таким чином, стало можливим висунути гіпотезу щодо зв'язку між Московським державним єврейським театром та людиною на ім'я Гольдесгейн. Вивчення газет, які були конфісковані у нього під час обшуку, виявило статтю Єврейського антифашистського комітету, який на той час очолював С. Міхоелс. І в цій же газеті є стаття з підписом А. Гольдес. Г. Гольдесгейн, можливо, мав зв'язок із С. Міхоелсом. Цілком можливо, що вони листувалися між собою.

З речей Г. Гольдесгейна була вилучена збірка віршів, написаних мовою урду, яка є державною в Пакістані та дещо поширена в Ірані. Книжка була надрукована в 1958 році в місті Ісламабаді, столиці Пакістану. Вочевидь Г. Гольдесгейн перекладав вірші українською мовою, тому що над численними словами олівцем, рукою Гольдесгейна, написаний їх український переклад. У деяких місцях слова перекладені німецькою. Отже, ця поезія представляла неабиякий інтерес для Г. Гольдесгейн. Його помітки у цій книзі свідчить про те, що він був живим у 1958 році. Знання Г. Гольдесгейном української мови, а також той факт, що заарештований він був у Харкові, свідчить про те, що, скоріше за все, ця людина жила в цьому місті й брала безпосередню участь в його культурному житті. Справа Гольдесгейна була передана до КДБ із приписом „зв'язок з єврейським театром". Тобто, цілком можливо, що він мав пряме відношення до Харківського єврейського театру „Унзер Винкл", за що й був заарештований.

У 1991 році, після більш як 50-річної перерви, у Харкові був відкритий професійний драматичний єврейський театр. Це стало можливим лише після проголошення незалежности України, зняття всіх обмежень щодо національних меншин у нашій державі. 8 квітня 1991 року єврейський театр „Унзер Винкл" повернувся з небуття. Творцями та організаторами театру стали професійні актори, режисери, музиканти, художники. Очолив театр заслужений діяч мистецтв України Ф. Чемеровський. Харківський єврейський театр „Унзер Винкл" пізніше був перейменований у Камерний єврейський театр. Свій творчий шлях він почав „Прощальною симфонією" за творами В. Гросмана, Х. Бялика, О. Галича та П. Маркіша. Цей спектакль присвячений пам'яті 6 мільйонів євреїв, які загинули в роки Другої світової війни. Усі, хто перебував у залі, не могли залишитися байдужими, тому що ті страждання та муки, які довелося винести єврейському народу, торкалися серця кожної людини, здатної до співчуття. Ця болісна тема гармонічно поєднувалася в спектаклі з танцем, піснею. Ця традиція збереглася ще від пуримшпілів, вона якомога краще відповідає ментальності єврейської нації, яка була піддана багатовіковим стражданням і приниженням.

За 10 років свого існування театр здійснив 9 спектаклів. В грудні 1992 року був поставлений спектакль „Осколки" за творами А. Галича, А. Каневського, Б. Косвіна та А. Львова, який порушує проблеми життя та еміграції євреїв.

Пошуки Камерного єврейського театру вже через 2 роки завершилися постановою спектаклю за романом І. Еренбурга „Бурхливе життя Лазика Райтшванця". Режисер Р. Чемеровський, який, крім того, виконує й головну ролю, розкрив образ „маленької людини", показав усі турботи її буденного життя.

Наступний спектакль під назвою „Завтра, завтра..." був поставлений у 1995 році Ф. Чемеровським і Н. Вольпе. Він присвячений пам'яті видатної людини та великого вчителя Януша Корчака. Через усю виставу проходить ідея любови до людей, незалежно від їх національности. Вчинок Януша Корчака – це яскравий приклад справжньої любові та здатності до самопожертви. Він, будучи поляком, загинув з рук гітлерівців разом із 200 дітьми-євреями – вихованцями будинку для сиріт.

Сезон 1996-1997 років почався для Камерного єврейського театру виставою за мотивами Е. Севели „Ще є у крані вода". Це – мюзикл про життя євреїв у Радянському Союзі.

За спектакль „Коли б я був Ротшильдом" Камерний єврейський театр на чолі з головним режисером Ф. Чемеровським отримав муніципальну премію. Сталося це в 1997 році. У 1999 році театр поставив два спектаклі за оповіданнями лавреата Нобелівської премії І. Зінгера та І. Бабеля.

Останній спектакль 2000 року – „Остання роля Соломона Міхоелса" уперше був представлений на регіональному фестивалі єврейської культури в Харкові. Це розповідь видатного єврейського актора та режисера про його життя і трагічну загибель. Глядач задовго до початку вистави може уявити собі, що буде відбуватися на сцені. У театральній програмі він знаходить рапорт вбивць Міхоелса про виконання завдання Берії. Але, незважаючи на все це, п'єса сповнена світла та добра. Головні ролі в спектаклі виконують заслужений діяч мистецтва України Є. Гімельфарб і І. Кобзар – акторка українського театру ім. Т. Шевченка. Звучить прекрасна музика, художник-постановник Тарас Шигимага чудово продумав сценічне оформлення. Цей спектакль отримав немало позитивних відгуків у пресі, глядач залишився задоволеним.

Сьогодні Харківський камерний єврейський театр є єдиним професійним єврейським театром східної України. У 1992 році за підтримки провідників Харкова та Комітету „Joint" театр організував 1-ий Міжнародний фестиваль єврейських театрів „Діяспора" та Дні ізраїльської культури „Іврія-92". А вже наступного року Харківський єврейський театр здобув Диплом 1-го Українського міжнародного театрального фестивалю „Березіль-93", в якому брали участь театри Бельгії, Угорщини, Франції, Еспанії, Росії, Польщі, України та інших країн. Проте лише Камерний єврейський театр отримав спеціяльну нагороду журі як найперспективніший національний театр України.

Сьогодні театр не має власного приміщення, перебуває в Палаці культури зв'язку. Театр не має й постійної групи. Художнє оформлення спектаклів відбувається під керівництвом Тараса Шигимаги, а музичний супровід забезпечує О. Белінський. Увесь колектив відрізняється професіоналізмом та відданістю своїй справі.

Складне матеріяльне становище обмежує діяльність театру, проте колектив Камерного єврейського театру долає труднощі, завдяки, перш за все, оптимізму, ентузіязмові та здатности до самопожертви заради мистецтва.

Олена Медяник

НОВІ ВИДАННЯ

Розстріли у Шевченковому краї

Книжки журналіста Левка Хмельковського

За фінансової підтримки Фундації ім. І. Багряного черкаське видавництво „Стефанус" і видавничий відділ „Свічадо" львівського монастиря студитів УГКЦ видали книжку редактора „Свободи" Левка Хмельковського „1937", яка розповідає про репресії комуністичного режиму проти населення на батьківщині Тараса Шевченка – у Черкаській області. Автор звернувся до архівів КДБ і з тисяч справ про страти і засудження місцевих мешканців вибрав свідчення про останні дні життя представників провідних груп населення – священиків, вчителів, працівників культури.

У 1930-их роках були розстріляні, передовсім, служителі УАПЦ та інших церков, колишні діячі і вояки Української держави, національні меншини, зокрема люди польського походження. Кілька розділів книжки присвячено масовим репресіям у Каневі – від Тарасової гори до міських організацій. У 1937 році були страчені священики Володимир Кальницький, Віктор Колосовський, Микита Кохно, працівник Шевченкового музею у Каневі Сильвестер Дерево, вчителі польських шкіл Ростислав Розумович, Віктор Ролинський, багато інших. Маловідому сторінку трагічної історії склали свідчення про публічні розстріли українців - вояків Червоної армії у перші місяці війни 1941 року. Репресії охопили також українців, які перебували на службі в комуністичній державі, але були визнані небезпечними для неї через свою інтелектуальну перевагу над рештою „номенклятурників". До таких належали журналіст Онуфрій Турган з оточення поета Степана Бена, провідник розвідувальної служби Червоної армії у Забайкаллі Михайло Цюпко, вчителька-росіянка Ксенія Рвачова з Чигирину, ряд інших. Жорна репресій вразили усі соціяльні верстви населення України.

Епічний характер має розділ „Листи нерозстріляного", у якому наведено без редакторських виправлень листи з неволі до своєї родини в селі Млієві Григорія Ткаченка, які він писав від грудня 1937 року до квітня 1941-го, коли слід в'язня загубився у концтабірних нетрях Бурятії. Багато українських селян писали подібні листи, але за умов терору і наступної війни більшість цих документів втрачено. Листи Григорія Ткаченка передають страждання і настрої, властиві для тисяч українських в'язнів, які не були відразу розстріляні, але використовувалися як раби – до повного виснаження і смерти. У цих листах дуже відчутна духовна стійкість українця, на душу і мову якого чинить постійний руйнівний вплив каторжне життя.

Мобілізовані на смерть

Нинішнього року у Львові вийшла ще одна книжка Левка Хмельковського „Мобілізовані на смерть", яку теж видали „Стефанус" і „Свічадо". У ній зібрані і прокоментовані останні листи полеглих в роки Другої світової війни вояків Червоної армії – уродженців Шевченкового краю, які вони писали з війни додому. Командування Червоної армії вигравало бої з німецьким військом ціною велетенських людських втрат. Життя вояка для радянських маршалів і генералів не мало жодної вартости. Але кожен вояк був передовсім людиною, мав своїх батьків, коханих, дітей, до яких писав листи аж ніяк не політичні, а життєві, продиктовані турботою про долю ближніх. Такі листи зібрав у селянських хатах автор книжки. І сталося це багато років тому. Проте, як і слід було очікувати, опублікувати ці листи тодішня влада не дозволила, бо з них поставав увесь жах війни, нав'язаної народові диктаторами смерти. Тільки тепер це стало можливим. Треба зважити, що листи з фронту теж суворо цензурувалися, про що добре знали вояки. Необережне слово до рідних могло обернутися розстрілом перед вишикуваним власним підрозділом. Але люди писали і знаходили можливість переказати свою журбу і біль фронтових доріг. Прикметно, що у листах був присутній Бог, хоча автори уникали безпосереднього згадування Господнього імені. У листах відчутна висока моральність української людини, зодягненої в солдатську уніформу. З них ллється безмежна повага до батьків і дружин. У фронтових буднях вояки не забували про хліборобські турботи і слали родинам поради щодо жнив, сівби, інших побутових справ.

Листи часів Другої світової війни – маловивчена сторінка історії України, тому виданий у Львові екскурс у цю площину є цікавою розвідкою минулого. Окрім того, це й хвилюючі людські документи.

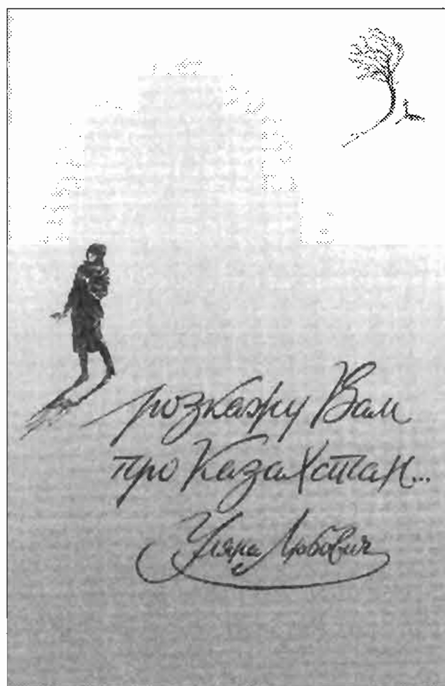
П. Ч.

Книжки Л. Хмельковського „1937" і „Мобілізовані на смерть" можна придбати за 17 долярів (поштові видатки включено) у автора, надіславши замовлення на адресу: Lev Khmelkovsky, 300 Parsippany Rd., Apt. 26Q, Parsippany, NJ 07054.

„Розкажу вам про Казахстан"

Наприкінці 2001 року у львівському видавництві „Каменяр" появилося, за фінансовою підтримкою Федеральної кооперативи „Самопоміч" в Нью-Йорку, третє доповнене видання нарисів з пережитого відомої в Україні та діяспорі авторки Уляни Любович „Розкажу вам про Казахстан". Обкладинка та ілюстрації Мирослава Григорієва.

Пропонована читачеві книжка – це своєрідний документ-звинувачення часові, який відійшов з розпадом Радянського Союзу. В її основі – пережите авторкою під час поневірянь у Казахстані, куди вона була вивезена разом із своїми рідними для „перевиховання". Дане видання – у порівнянні з попередніми – доповнене двома новими розділами („Повернення" і „ У чужому місті").

Ціна книжки 12 дол., її можна замовити у крамниці „Molode Zyttia", 304 East 9th Street, New York, N.Y. 10003 або телефоном (212) 673-9530.

Правильно буде „Горотак"

В моєму дописі про поета Леоніда Мосендза („Свобода", ч. 19) трапилася прикра помилка: подано псевдонім автора „Горобок", а має бути „Горотак".

Оскільки це відомий псевдонім, прошу подати цю поправку.

Наталія Пазуняк,
Філядельфія

Видано конкорданцію творів Тараса Шевченка

Наукове товариство ім. Шевченка (НТШ) в Америці та видавництво Канадського інституту українських студій (КІУС) спільно видали надзвичайної цінности посібник для науковців і студентів, які вивчають поетичну спадщину Тараса Шевченка. Підготовлена проф. Олегом Ільницьким і д-ром Юрієм Гавришем „Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка" — це велике 4-томне видання, обсягом понад 3,200 сторінок, яке містить повний азбучний покажчик усіх слів в україномовних та російськомовних віршах і поемах Шевченка. Цей покажчик вказує не лише місця (вірші та рядки), в яких можна знайти дане слово, але й точний контекст речення, в якому воно виринає.

Видання „Конкорданції" — дуже важлива подія не лише в ділянці шевченкознавства, але в усій сфері українознавчих студій, оскільки це перше і єдине українське видання того типу. „Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка" дозволяє науковцям і студентам легко й швидко знаходити кожне вживане Шевченком у його віршах слово, перевіряти контекст, в якому воно з'являється, і таким чином досліджувати нюанси значень, синтаксичні та граматичні структури, а також головні теми й мотиви Шевченкових творів. Текст „Конкорданції" був виготовлений в рамках Програми української мови й літератури при Альбертському університеті завдяки 3-річній фінансовій підтримці Ради соціологічних та гуманітарних досліджень при федеральному уряді Канади .Видання вийшло у світ завдяки співпраці двох важливих наукових інституцій – НТШ в Америці та видавництва Канадського інституту українських студій. НТШ-А подарувало 450 комплектів „Конкорданції" бібліотекам та університетам в Україні.

Ціна повного 4-томного комплекту „Конкорданції" – 250 дол. В Америці „Конкорданцію" можна замовити в бюрі НТШ: Shevchenko Scientific Society (USA), 63 Fourth Ave., New York, NY 10003; Tel: (212) 254-5130, Fax: (212) 254-5239, e-mail: info@shevchenko.org. В Канаді – у видавництві КІУС:CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2E8; Tel: (780) 492-2972, fax: (780) 492-4967, e-mail: cius@ualberta.ca

ДАЛЕКЕ – БЛИЗЬКЕ

Як ми обирали до польського сейму

У 1945 році я працював в Австрії, недалеко від міста Гмінд. Часто відвідував родину Стецюків, яка там проживала. Коли почалися бомбардування, я запропонував д-рові Г. Стецюкові переїхати жити до мене в село. Ми мали досить часу на розмови, спомини і політику. І саме тоді д-р Стецюк розповів мені про участь українців у перших виборах до польського сейму, які вперше відбулися в листопаді 1922 року, а потім – взимку 1928-го.

Д-рові Г. Стецюкові призначили село недалеко від Львова. До помочі приділили студента прав. Село було надзвичайно важливе, тому що власник маєтку, поляк з того села, кандидував на посла до сейму з тієї округи. Він мав велику популярність серед селян за прихильне ставлення до людей. Г. Стецюк написав промову, вивчив її напам'ять, кілька разів денно виголошував перед дзеркалом з жестикуляціями, а його партнер ані думки не мав про якесь підготування. Д-р Стецюк втратив усю надію на його поміч.

Прийшов день від'їзду. Від залізниці до того села потрібно було їхати фірманкою 5–6 кілометрів. По них виїхав повозом дідич, запросив їх до себе на обід. Після обіду дідич сказав їм, що він теж кандидує з цієї округи за польським списком і просить їх, щоб йому по закінченні їх виступу дозволили скористатись з нагоди і пару слів сказати виборцям. Річ ясна, що вони погодились і поїхали на місце зборів. Люди зійшлися з усього села, бо ж цікаві були послухати „панів з міста". Стецюк, боячись, щоб Василь не провалив цілої справи, виступив першим, і хоч говорив розумно, в людських очах не побачив ніякого зацікавлення своїми словами.

Василь своє слово почав: „Я служив в такому-то полку піхоти, який стояв у Відні". З натовпу присутніх почулись голоси: „Я там також служив!". Відразу нав'язався контакт зі слухачами. Василь продовжував: „То якщо ви там служили, то знаєте, що наш полк держав службу коло найяснішого пана цісаря. Одного разу в неділю, як я держав службу при брамі, над'їхав найясніший пан цісар з панею цісаревою. Я відкрив браму і зарапортував цісареві. Тоді цісар спитав мене, як я називаюся? Я відповів – Василь. Тоді він поспитав мене, чому я такий сумний? Я відповів: тому, що я українець. Тоді він поспитав: „Чому ти, як українець, маєш бути сумний?". Я йому тоді розповів, чим ми, українці, маємо радіти, як поляки не дають нам роботи, до шкіл не впускають, податками великими обкладають, церкви замикають". Тоді найясніший пан сказав мені: „Василю, а звідки я маю знати, яка вам, українцям, кривда діється. А чому ви не виберете своїх послів, щоб мені розповіли про ваші кривди? Пам'ятай, як приїдеш до-дому, то щоб ти сказав своїм людям, щоб на другий раз вибрали своїх послів, які б мені розказали про ваші кривди, то тоді я вам зможу помогти".

Василь скінчив. Люди були готові на руках його носити. Тоді д-р Стецюк звернувся до дідича, бо слово – за ним. Він йому відповів: „А що ж я можу сказати, якщо найясніший пан сказав уже своє слово?" І дідич уже навіть не забирав слова. От нам би мати такого „цісаря" в Україні, з такою повагою й авторитетом!

Мирослав Кальба,
Ворен, Миш.

Мої зустрічі з О. Кандибою-Ольжичем

У червні 1941 року, коли вибухла німецько-совєцька війна, у складі похідної групи на чолі із М. Йойком я прибув до Львова, звідки на доручення ПУН виїхав до Снятина на організаційну працю. У липні 1943 року я одержав з центру ОУН у Львові телеграму, щоб негайно туди зголоситись. Наступного дня я вже був у Львові, в М. Йойка. Приділено мене до Крайової екзекутиви ОУН, головою якої був М. Йойко.

М. Йойка було поранено двома револьверовими вистрілами, тому якийсь час я заступав його, зустрічався з різними референтами, звітуючи про те все пораненому М. Йойкові. Одного дня сказав мені організаційний референт Теофіль Бак-Бойчук, щоб я написав загальний звіт з праці ПУН і Крайової екзекутиви ОУН, щоб передати полковникові Мельникові, подав мені час і місце, де я маю зустрітися з ним.

Одного дня задзвонила до мене моя зв'язкова танцюристка Ольга Козак з театрального пункту, подала мені кличку і місце зустрічі, де на мене чекатимуть. У визначеному місці був чоловік високого росту, в довгому плащі, в кашкеті. Ми обмінялися кличками, і він повідомив мене, що відсьогодні я буду з ним контактуватися в організаційних справах.

У зв'язку з наближенням фронту в 1944 році члени ПУН–ОУН Ольжич, Бак, Йойко, Касіян, Гайвас та інші мали виїхати на Захід. У березні 1944 року ми виїхали зі Львова. У Самборі я несподівано зустрівся з Баком. Ми оселилися у незнаних нам людей.

13 квітня покликав мене д-р Олег Кандиба-Ольжич до себе (там застав я Ярослава Гайваса), і запитав мене, чи я не їду на Великодні свята до Львова? Я відповів ствердно. Ольжич попросив мене, щоб я дорогою повернув до села Бушкович і там просив, щоб прийняли трьох наших членів на три дні в часі Великодніх свят. Дав мені Ольжич адресу і організаційну кличку. У великодню суботу я пішов пішки від Перемишля до Бушкович, де несподівано зустрів добре знану мені студентку Галину, якій розповів про доручення Ольжича. Вона на його пропозицію погодилась.

У Львові я оселився на конспірованій квартирі у студента Онуфрія Шумка-Шумковича, який дуже втішився, що я приїхав до нього. По кількох днях телефоном мене викликали на вул. Городецьку, де у добре знайомому помешканні мене зустрів Ольжич. „Мусимо зайти до помешкання моєї секретарки Нусі Зілінської", – каже Ольжич. Він послав ту секретарку із матеріялами, які написав д-р Шумелда („Революція ламає кайдани") до полковника А. Мельника, щоб переглянув ту працю, але секретарка ніколи не вернулась до Ольжича, не подала вістки про себе. Отже, її могло затримати ґестапо десь по дорозі чи в поїзді. Треба було бути обережним Ольжичеві, не відвідувати помешкання, на яких зустрічався з тією секретаркою. Ми прийшли з Ольжичем до помешкання секретарки, переглянули шафу, інші місця, але нічого засекреченого не знайшли. Ольжич сказав мені прийти другого дня до помешкання Нусі Барановської, яка чомусь не виїхала ще зі Львова.

Приходжу до Нусі Барановської у визначений час і вже застаю там Ольжича. З'ясувалося, що Н. Барановська не полагодила висилки різних речей до Відня. І ми з Ольжичем взялись до роботи. Пакували, адресували та возили візком на двох колесах на головний залізничний двірець кілька разів. Попросили директорів Центросоюзу прийняти наші речі до свого вагону, бо вони мали, як торговельна інституція, дозвіл на кілька вагонів. Мене знали ті директори із праці в Окружнім союзі кооператив Коломия–Заболотів–Снятин. Директори прийняли наші речі до перевезення на Захід.

Одного дня, в другій половині квітня 1944 року, я спішив на зустріч з Ольжичем і не міг дочекатись трамваю, пішов пішки. Не йду, а лечу. Несподівано зустрічаю мого друга, члена ОУН Михайла Медвецького. Вчора, – сказав Медвецький, – ґестапо арештувало Ольжича!

Мене та вістка ударила, ніби молотом. Пішов до Н. Барановської довідатись чи та вістка є правдою. Н. Барановська підтвердила сумну вістку. Я попросив Нусю, щоб підшукала якусь старшу жінку, яку можна було б послати у помешкання, де урядував Ольжич, і заглянути у сховок, в якому Ольжич тримав різні засекречені речі. Жінка пішла туди, перевірила сховок, але нічого не знайшла. І я був переконаний, що усе потрапило до рук ґестапо. Тоді негайно поїхав до Самбора і перестеріг Роговських, у яких жив Ольжич перед можливим приходом до них ґестапо.

Так, на превеликий жаль, закінчилась моя співпраця з доктором Олегом Кандибою-Ольжичем.

Степан Касіян,
Інвернес, Ілиной

СПОРТ

Шахи

Кращим шахістом плянети 2001 року названий 13-разовий чемпіон світу Гарі Каспаров, який став вже в 4-ий раз володарем „Оскара" – бронзової скульптури „Зачарований мандрівник". Такою була думка кваліфікованих фахівців і шахових професіоналів з 55 країн, що брали участь в проведеному в 7-ий раз опитуванні журналом „64-Шаховий огляд". Українець, чемпіон світу ФІДЕ 2001 року Руслан Пономарьов посів третє місце. На другому місці – росіянин Володимир Крамник. У десятку кращих увійшов ще один представник України – Василь Іванчук.

Джудо

Єдину золоту нагороду на чемпіонаті Европи, який продовжується в словенському місті Марібoрі, виборов для української збірної в особистих змаганнях Валентин Греков у категорії до 90 кг. Українець у фіналі переміг білоруського борця Сергія Кухаренка. Геннадій Білодід поступився у півфіналі вагової категорії до 73 кг. грузинському атлету Кухіяшвілі, а в бою за бронзу програв італійцеві. У жінок ситуація гірша: свої перші поєдинки програли Анастасія Матросова та Марина Прокофєва. В останній день чемпіонату будуть розіграні нагороди в командних змаганнях „стінка на стінку". Нині в активі українців дві медалі – золото Грекова та бронза Настуєва, яку він виборов у перший день змагань.

Легка атлетика

Міжнародний турнір за нагороди олімпійських чемпіонів завершився 26 травня у Києві. В більшості видів програми перемогли українці.

Волейбол

Юніорська збірна України дівчат та хлопців 27 травня пробилася у фінальну частину чемпіонату Европи 2002 та 2003 років. У своїх групах хлопці та дівчата посіли другі місця, які дозволили їм вийти до наступного кола.

Фехтування

В американському місті Пібоди 28 травня завершився черговий етап Чаші світу з фехтування у чоловіків. Збірна України, перемігши у півфіналі турніру німецьких фехтувальників з рахунком 45:44, поступилася угорцям 45:38. Третє місце дісталося збірній Німеччини, яка виграла у білорусів.

Скелелазання

На третьому етапі Чаші світу зі скелелазання в російському місті Єкатеринбурзі, що завершився 26 травня, знову відзначилися українські спортсмени. У жінок перемогла Олена Репко, а у чоловіків перше місце посів українець Максим Стенковий, який є діючим чемпіоном світу. Третій етап виявився найнапруженішим, оскільки проходив на скалодромі висотою 25 м під відкритим небом.

Похорон Валерія Лобановського

Жалібна процесія з труною головного тренера ФК "Динамо" (Київ) Валерія Лобановського направляється в четвер 16 травня на Байковий цвинтар у Києві.

КИЇВ. – 16 травня тисячі людей прийшли попрощатися з головним тренером київського „Динамо" Валерієм Лобановським на стадіон „Динамо", який відниніноситиме ім'я Валерія Лобановського. Через велику кількість бажаючих попрощатися з тренером було продовжено церемонію до 2-ої години пополудні.

Десятки тисяч людей пройшли повз труну Валерія Лобановського... Колона з людей вишикувалася живим ланцюгом, який не переривався всі чотири години прощання. Приїхали віддати останню шану головному тренерові друзі, колеги та учні зі всіх куточків СНД. Майже у повному складі були представлені „зіркові" команди Валерія Лобановського 1975-го, 1986-го, 1999-го років. Попрощалися з Лобановським і гравці збірної України, які нині готуються до турніру у Москві.

На прощання прибули Президент України Л. Кучма з дружиною та прем'єр-міністр А. Кінах.

Труну з тілом В. Лобановського було виставлено на футбольному полі. Поховали Валерія Лобановського на Байковому кладовищі. Йому присвоєно звання Героя України посмертно.

* * *

Як і очікувалося, керівництво київського „Динамо" призначило виконуючим обов'язки головного тренера команди 39-річного Олексія Михайличенка, який був одним із помічників Валерія Лобановського у команді.

О. Михайличенко народився у 1963 році, кар'єру гравця розпочав у київському „Динамо", де виступав з 1983 року. Чемпіон Італії у складі італійської „Сампдорії" у 1991 році. З 1992 по 1996 рік грав у шотляндському „Глазґо Рейнджерс", з яким виборов чотири чемпіонських звання. У чемпіонатах СРСР за „Динамо" провів 137 ігор, забив 39 м'ячів. У 1990 році був капітаном „Динамо". Двічі був володарем Чаші СРСР – у 1987 і 1990 роках. Володар Чаші чаш у 1986 році. У складі збірної СРСР провів 24 змагань, забив 6 м'ячів. У тренерському штабі київського „Динамо" з 1997 року.

Загальні збори спортового товариства „Черник"

ДІТРОЙТ, Миш. – 12 квітня в Українському культурному центрі відбулись чергові загальні збори Українського спортового товариства „Черник" – Дітройт. Збори відкрив голова Християн Шалай.

Останні загальні збори відбулися 21 вересня 1985 року, на яких не вдалось вибрати нової управи та вирішено розв'язати товариство. Щоб рятувати ситуацію добровільно зголосилися Християн Шалай, Уляна Мазяк, Михайло Шумило і Роман Дідицький, які взяли на себе обов'язок продовжувати працю товариства. Кілька років пізніше до них приєдналися Осипа Шалай, Володимир Гнатюк і Володимир Кізима. Так почав новий етап праці УСТ „Черник".

Сьогодні товариство має 7 дитячих (у віці від 6 до 14 років) футбольних команд, 2 чоловічі і 2 жіночі футбольні команди. УСТ „Черник", мабуть, є єдиним спортивним товариством на північно-американському континенті, де активно працюють дві ліґи, а саме ґольфова (60 змагунів і 15 запасних) та боблінґова (жінки і чоловіки), в якій щодругий тиждень змагаються приблизно 60 членів. Приємно завважити, що багато змагунів є представниками молодшого покоління. Ігор Кучер, продовжуючи традицію, організував молодечу дівочу команду відбиванки, яка систематично працює. Є спроби відновити діяльність шахової ланки та створити жіночу ґольфову ліґу.

Спортові команди УСТ „Черник" брали участь в 11 українській Олімпіяді у Філядельфії, де склад команд був виключно український. Щоб дати змогу командам виступити в повному складі, які зареєстровані в льокальних ліґах, Володимир Гнатюк став ініціятором відкритого футбольного турніру за Чашу Великих Озер, який при співпраці українських спортивних клюбів Клівленду, Чикаго, Дітройту і Торонто тішиться популярністю і вже цього року буде восьмим з черги. До участи в турнірі запрошується українські команди зі сходу, однак до цього часу тільки команда „Чорноморська Січ" один раз скористалася зі запрошення.

Велику популярність в Дітройті мають зустрічі, які організовує товариство. Це – традиційна „Маланка", яку щорічно влаштовують при співпраці дітройтських молодечих станиць СУМ, Пласту і ОДУМу. Другою, також традиційною (25-ою підряд) імпрезою є лещетарська прогулянка на північ Мишиґену до лещетарського курорту Боєн Гайлендс, яка охоплює понад 200 учасників, в більшості молодих родин з дітьми.

Товариство відзначило свій золотий ювілей бенкетом та виданням пропам'ятної книги-альманаху.

В червні 1991 року представники УСТ „Черник" А. Мацілинський, І. Шалай, Р. Куропась, Д. Кульчицький, брати Т. і А. Вовки та юні футболісти Б. Когут і Г. Соболь взяли участь у поїздці УСЦАКу до Львова на святкування 80-ліття Спортового клюбу „Україна", де налагоджено зв'язок зі спортовими діячами України, який існує до сьогодні. В актовому залі Державного інституту фізичної культури у Львові на одному з вікон-вітражів на матовому склі вирізана ювілейна емблема УСТ „Черник". Спортове товариство „Черник" тісно співпрацює з УСЦАК. Коли централя проголосила створення фонду на відбудову спорту в Україні, товариство звернулось по допомогу до нашої громади, яка зібрала 12 тисяч долярів. Їх передано до централі. Кілька років тому Товариство спонзорувало трьох лещетарів-сеньйорів на Міжнародні світові першенства, які репрезентували Україну. І знову ж наша громада щедро відгукнулась, зложивши 2 тисячі долярів на цю мету.

Товариство співпрацювало з іншими організаціями нашої громади, беручи активну участь в громадсько-суспільній праці. Прикладом є співпраця спортивного сектора Української середньої школи при парафії Непорочного Зачаття. УСТ „Черник" пожертвувало 10 тисяч долярів на будівельний фонд школи.

До нової управи обрані Християн Шалай – голова, Уляна Мазяк, Христина Захар, Мирослава Бараник, Микола Гречний, Володимир Гнатюк, Анна Гнатюк, Петро Мазяк, Ігор Дяченко, Давид Пєчак, Андрій Гнатієвич, Роман Шумило, Петро Павлик, Нестор Татарський, Богдан Савка, Андрій Галів, ланкові Ірена Мацiборська, Олександра Лаврин, Ігор Кучер. Контрольну комісію очолив Михайло Шумило. Переважна більшість обраних – молоді віком люди.

Володимир Кізима

Управа УСТ „Черник" повідомляє, що має ще кілька примірників „Ювілейного альманаху", які можна отримати безкоштовно, звертаючись до управи товариства.

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу: **680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.**

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС І МИ ПОЛАГОДИМО ВСІ ВАШІ ФІНАНСОВІ СПРАВИ!

- ❖ позичаємо гроші на низькі відсотки
- ❖ пропонуємо низькі сталі „fixed" рати на купно хати
- ❖ 10% завдатку на купно нового авта
- ❖ скористайтеся з нашої „DEBIT CARD", та розпочніть кредитну історію з „VISA CARD"
- ❖ пересилаємо гроші через „WESTERN UNION", „VIGO", „MEEST", а також робимо грошові перекази між банками

Телефонуйте безкоштовно

1-866-859-5848

Головне бюро: 215 Second Ave. (between 13th & 14th St.), York, NY 10003
Tel.: (212) 533-2980 • Fax: (212) 995-5204

Філії в Нью-Джерзі : 35 Main St., So. Bound Brook, NJ 08880
Tel.: (732) 469-9085 • Fax: (732) 469-9165

265 Washington Ave., Carteret, NJ 07008
Tel.: (732) 802-0480 • Fax: (732) 802-0484

Website: www.uofcu.org. e-mail: admin@uofcu.org

• ПРАЦЯ •

Українка (43 р.) шукає працю по догляду за старшою особою, дітьми або прибирання помешкання.
Тел.: (973) 773-2451

Українець (56 р.) шукає будь-яку працю.
Тел.: (973) 292-1054

Українка (55 р.) медсестра по професії, шукає працю по догляду за старшими людьми або за дітьми.
Тел.: (973) 292-1054

Медсестра з України (39 р.) шукає працю по догляду за дітьми або старшими людьми.
Тел.: (973) 366-8421 веч.
(973) 292-9800 дод. 3023 вдень

Пошукую українку для опіки над старшою жінкою в Лексінгтон, Н.Й., біля Гантеру. Мешкання і харч. Оплата за домовленням.
Тел.: (212) 533-1336 веч.
(973) 292-9800 дод. 3042 день

Шукаю роботу по догляду за хворими і старшими віком особами. Лікар, 36 р., машина, SS #. Проживаю у Wayne.
Тел.: (973) 828-9117

Потрібна добра, професійна кравчиня до шиття дорогого одягу.
Телефонувати:
(973) 535-6035 після 4-ої год.

Шукаємо професійного столяра для виготовлення художніх меблів. Робота постійна.
Тел.: (386) 740-7740
(386) 574-7796 Василь

Українець, професіонал по клавішним, смичково-щіпковим інструментам, шукає компаньйонів для створення музичного колективу.
Тел.: (973) 249-8013
після 8 веч. і у вихідні дні.

Викладач музики по клавішним, смичково-щіпковим інструментам на Україні і в Америці дає приватні уроки.
Тел.: (973) 249-8013
після 8 год. веч. і у вихідні дні

• ДО ВИНАЙМУ •

До винайму апартамент у Мейплвуді, Н.Дж.: 3 спальні і гараж.
Тел.: (973) 467-2732

• ЗНАЙОМСТВА •

Синьоока брюнетка, 49 років, українського походження з вищою освітою, хоче познайомитись з енергійним, освіченим мужчиною віку 50-67 років для серйозних відносин.
Тел.: (214) 343-3183

Самопоміч
Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка

Selfreliance
Ukrainian American Federal Credit Union

І н т е р н е т

Доступ до Конта Через Інтернет
Копії ваших розмінених чеків через Інтернет

Selfreliance.Com

Головне Бюро
2332 W. Chicago Ave. Chicago IL 60622 773-489-0520 Toll Free 888-222-8571

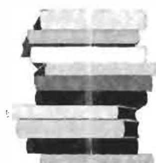
Ілінойс- Індіяна
5000 N. Cumberland Ave, Chicago, IL 60656 773-589-0077
761 S. Benton Street, Palatine, IL 60067 847-359-5911
300 E. Army Trail Rd, Bloomingdale, IL 60108 630-307-0079
8410 W. 131st Street, Palos Park, IL 60464 708-923-1912
8624 White Oak Street, Munster, IN 46321 219-838-5300

Ню Джерзі
734 Sandford Ave. Newark, NJ 07106 973-373-7839
558 Summit Ave. Jersey City, NJ 07306 201-795-4061
2200 Rte 10W Parsippany, NJ 07054 973-451-0200

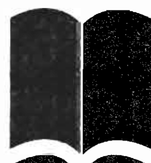
КАТАЛОГ КНИЖОК
ВИПРОДАЖ

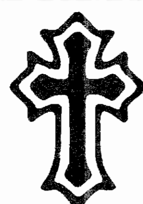
Автор і назва	Ціна в долярах
Академія Наук України. Інститут Економіки. Економіка України: минуле, сучасне і майбутнє. Матеріяли Першого конгресу Міжнародної української економічної асоціяції (українською і англійською мовами). Київ, Наукова думка, 1993, стор. 356.	12.00
Винниченко, Ігор. „Україна 1920-1980-их". Депортації, заслання, вислання. Київ, видавництво „Рада", 1994 р., стор. 125.	3.50
Голод, Марія-Анна. „Янгол у наймах". Старосвітські легенди. Київ, видавництво „Рада", 1995 р., стор. 77.	2.50
Горлач, Степан. „Хрестини незалежності". Київ, видавництво „Рада", 1994 р., стор. 190.	6.00
Горохович, Антоніна. „Батьки і діти". Вінніпег-Торонто, 1990 р. Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада, стор. 176.	8.00
Знаки. 155 стародавніх українських вишивок. Видавництво „Соняшник", Київ, 1992 р. Великий формат. М. обкл. Стор. 72.	8.00
Камінський, Анатоль. На перехідному етапі. „Гласність, перебудова і демократизація на Україні". З передмовою Мирослава Прокопа. Мюнхен, 1990. стор. 624.	12.00
Коссак Орест. Англо-український словник з інформатики та обчислювальної техніки. Словник містить понад 15,000 термінів з інформатики, комп'ютерних технологій та інженерії. Стор. 304. Тв. обкл.	11.00
Кошиць, Олександр. Спогади. Київ, видавництво „Рада", 1995 р. Тв. обкл. Стор. 385.	15.00
Міфи давньої Індії. Для старшого шкільного віку. Упорядкування, переказ із гінді, післямова Степана Наливайка. Малюнки Миколи Пшінки. Київ, „Веселка", 1992. Великий формат. Тв. обкл. Стор. 200.	15.00
Незабутні роки (1945-1950). Пам'яткове видання. Комітет колишніх учнів Української Реальної гімназії в Зальцбурзі. Тв. обкл. Нью-Йорк – Чикаго, 1987. Стор. 227	18.00
Останнім шляхом Кобзаря. Хронологія і дух походу-реквієму, присвяченого 130-річчю перепоховання Тараса Шевченка. Вступне слово Леоніда Кравчука – колишнього президента України. Великий формат. „Український Літопис", Тв. обкл. Київ, 1994 р. Стор. 279.	20.00
Сверстюк, Євген. Блудні сини України. Літературно-критичні статті і виступи автора, присвячених відродженню духовности й морально-естетичним проблемам. Київ, 1993 р. Тв. обкл. Стор. 255.	10.00
Слабошпицький Михайло. Українець, який відмовився бути бідним. Київ, видавництво „Рада", 1994 р. М. обкл. Стор. 174.	8.00
Словник української мови в малюнках. Загадки, прислів'я, скоромовки, фразеологія. Кольорові ілюстрації. Побільшений формат. Київ, „Освіта", 1995 р. Тв. обкл., стор. 415.	25.00
Танюк Лесь. Монологи. Театр, культура, політика. Харків, „Фоліо", 1994 р. М. обкл. Стор. 383.	12.00
Чос Володимир. Реальна власність. Усмішки. Гумор, сатира, сарказм висвітлює сучасне життя в Україні і спонукає читача до роздумів. Черкаси „Відлуння-плюс", 2000 р. М. обкл. Стор. 56.	2.50
Акорди. Антологія української лірики від смерті Т. Шевченка. Упорядкував Іван Франко. (Репринтне видання). Київ, „Веселка", 1992р. Тв. обкл. стор. 343.	15.00
Неділко Микола. Альбом-монографія з 60 кольоровими репродукціями. Нью-Йорк – УВАН, 1983 р. Тв. обкл., стор. 182.	15.00
Сомко Надія і Сергій Макаренко. Альбом з кольоровими репродукціями. Східньо-Европейський дослідний інститут ім. В.К. Липинського. Тв. обкл. Великий формат, стор. 112	18.00

Адреса: SVOBODA, BOOKSTORE

2200 Route 10 West,
P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Ділимося болючою вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що по довгій і тяжкій недузі відійшла від нас у вічність 21-го травня 2002 р., на 54-му році життя наша найдорожча і незабутня ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ і ТЕТА

бл. п.

інж. ІРИНА

ДАРМОГРАЙ-МОЙСЕЙОВИЧ

ПАНАХИДА: 23-го травня о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Edward Lynch, 43-07 Queens Blvd.

ПОХОРОН: 24-го травня на Holy Spirit Cemetery, Campbell Hall, NY.

Залишені у глибокому смутку:
мама – НАТАЛІЯ
муж – ЯРОСЛАВ
син – СЕВЕРИН з родиною в Україні
сестра – ОКСАНА
сестрінка – ТЕРЕСА
– ХРИСТЯ з родиною
– МАРТА з родиною
– АНДРІЙ з родиною
та ближча і дальша родина.

Вічна Її пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо, що 23 квітня 2002 р. несподівано відійшов від нас у вічність незабутній

бл. п.

МИРОСЛАВ БЛАГИЙ

нар. 13 травня 1928 р. в Конюхах, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена 26 квітня 2002 р. в похоронному заведенні Михайла Яцкова.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 27 квітня в українській католицькій церкві св. Йосафата в Рочестері, Н.Й.

Похоронено на цвинтарі Божого Гробу в Рочестері.

Горем опечалені:
дружина – ШЕРІ
дочка – ДІЯНА
сини – ВОЛОДИМИР, БОГДАН і ІГОР
сестри – АЛЕКСАНДРА (ЛЯЛЯ) ЖҐУТА з дітьми РОМАНОМ, ЯРОМИРОМ і ІРЕНОЮ з родинами
– МАРТА БЛАГА
брат – ЛЮБОМИР РОМАН ВИРСТА з дітьми МИХАЙЛОМ і ЛАРОЮ
тета – МАРІЯ ЛОЗИНСЬКА
кузени – ІГОР, БОРИС, ОРЕСТ і ЯРОМИР ЛОЗИНСЬКІ з родинами
– ХРИСТЯ КОВЧ
– ЯРОМИР ЛОЗИНСЬКИЙ
– ГАЛЯ ЙОНИК з родиною
– ВІРА КОГУТ з родиною
ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ, СЕСТРИ і ПРИЯТЕЛЬКИ

св. п.

ІРИНИ-СТЕФАНІЇ КОВАЛЬЧИН

з дому СВІТЕНКО

буде відслужена

св. Літургія з Панахидою

у вівторок, 4 червня 2002 р., о год. 9-ій ранку
в українській церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії (Мелровз Парк) у Філядельфії.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
муж – МИХАЙЛО
дочка – ЗЕНЯ
син – ТАРАС
сестри – ЯРОСЛАВА, НІЛЯ
брати – ЛЬОНГИН і ПЛАТОН з родинами

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
ділиться сумною вісткою, що в Мюнхені, 17 травня 2002 р.
закінчив свій трудолюбивий життєвий шлях

бл. п.

ЮРІЙ БОЙКО-БЛОХИН

(1909 – 2002рр.)

Дійсний член УВАН, професор УВУ, літературознавець та критик, театрознавець, радянськознавець та широкого діяпазону журналіст. Його участь у громадському та політичному житті діяспори віддзеркалена в чотирьох томах літопису доктора філософії Дарини Тетериної.

Вічна Йому пам'ять!

ПОДЯКА

22 грудня 2001 р. відійшов від нас у вічність на 95-му році життя наш

найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ

Складаємо сердечну подяку родині, знайомим і всім, хто взяв участь в похоронних відправах і всім хто зложив нам співчуття.

Дякуємо за молитви, Служби Божі та грошові пожертви зложені в пам'ять Покійного.

Щиросердечна подяка ВПР о. протоігуменові Маврикові Попадюкові, ЧСВВ і о. Ювіній Ференц, ЧСВВ, за уділення Святих Тайн Єлеопомазання.

Щира подяка ВПР о. Попадюкові за відслужения Парастасу в похоронному заведенні, за відправлення Богослужби в церкві св. Покрови в Бронксі і за відпроваджения тіла на місце спочинку на цвинтарі св. Духа у Гемптонбургу.

Щиро дякуємо о. Миколі Стасіву за прощальні слова під час відправ в похоронному заведенні.

Дякуємо Олександрові (Олько) Олинцеві за теплі і зворушливі прощальні слова про свого вуйка.

Дякуємо Ліді Закревській, що зайнялася збіркою на Василіянський інститут філософсько-богословських студій в Золочеві в пам'ять свого вуйка.

В пам'ять Покійного зложили на:

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ:

75 осіб.

НА ВАСИЛІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОСОФСЬКО-БОГОСЛОВСЬКИХ СТУДІЙ в Золочеві:

	250 дол.	Стефанія Чорнодольська;
по	100	Богдан і Ірена Глушевські, д-р Роман і Анна Чорнодольські, Андрій і Лідія Закревські, Віктор і Реня Герлинські, Павло і Стефанія Галатини, Олександер і Соня Бісики;
по	50	Роман і Марія Олинці, Анна Салецька;
	40	Юлія Криса;
по	25	Ярослава Шабатура, Даглес і Галя Gottschalk...
ро	20	Оля Строчан, Олександер і Марта Олинці, Маруся Підлуцька;
по	10	Адріян Підлуцький, Ольга Гірна.

НА МИКОЛАЇВСЬКУ ЦЕРКВУ в Золочеві:

	300 дол.	Стефанія Чорнодольська;
	250	John and Donna MacPhee;
	150	Богдан і Ірена Глушевські;
по	100	д-р Роман і Анна Чорнодольські, Віктор і Реня Герлинські, Victor & Kim,Herlinsky, Jr., д-р Володимир і Іванна Матківські;
по	50	Христина Букачевська, Юрій і Христя Дребичі, Marilyn Gansler, Joseph & Iris Gural, Thomas & Myroslava Lang, д-р Роман і Надія Літепло, Стефан і Анна Салаки, Drs. David & Marianne Schessel;
	25	Юрко і Оксана Оприски, Стефан і Катерина Оприски, Thomas & Debbie Testi, DeLavrentis Family.

Всім жертводавцям наша щира і сердечна подяка.

Дружина – СТЕФАНІЯ
донька – ІРЕНА ГЛУШЕВСЬКА з мужем БОГДАНОМ і сином
син – РОМАН з дружиною АННОЮ і родиною.

Ділимося сумною вісткою, що у Львові, в понеділок, 29 квітня року Божого 2002, на 74-му році життя, відійшов у засвіти наш дорогий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ГРИГОРОВИЧ СНОВИДОВИЧ

20 січня 1929 р. – 29 квітня 2002 р.

Нар. в мальовничому с. Підгородище
Бібрського повіту біля Львова.

Вихований в патріотичній родині Січового Стрільця Григорія та Параски (Боднар), був вірним сином України та щирим прихильником Віри Христової.

Через лихоліття життя проніс смолоскип чистого вогню любови до рідного народу, освіти та чесної праці.

Готувався до священичого сану, але судилося йому значно вища місія – служити Всевишньому і людям вірою і правдою не в храмі, а під куполом неба, бути Душпастирем серед родини, друзів та колег, щоб у сплюндрованій Батьківщині оберігати їх душу і тіло від пагубних звичок і впливів.

Був учителем, хоч позбавлений комуністичним режимом права працювати в улюбленому фаху, залишився до кінця гідним прикладом усього гуманного і вартісного для людства.

Жив скромно. Виховав дітей та внуків, посадив садок та зустрів Божий поклик за працею у Великодній тиждень.

У невимовному смутку та жалю залишені:
дружина – ЛЮДМИЛА (ТЕКЛЮНЯ) з дому МОХ
доньки – ГАЛИНА
– ОКСАНА з чоловіком АЛЕКСАНДРОМ
внуки – НАТАЛЯ та РОМАН
сестри – КСЕНЯ ГАНКЕВИЧ з родиною
– НАТАЛКА ЛУЩ з родиною
брат – ВЛОДЗЬО СНОВИДОВИЧ з родиною
родини – ФІЦИКІВ, ГОПКІВ, МОХІВ, ФЕСЕНКІВ
свати – ВОЛОДИМИР та ВІРА МАЗЯРІ
дальша родина та хоч мале, але щире коло друзів та приятелів в Україні, Америці та Канаді.

ПОХОРОН відбувся 1 травня 2002 р. в с. Сокільниках під Львовом.

Вічна Йому пам'ять!

ТАТОВІ

Тату, Тебе нестало – світ змалів,
Осиротіли ми, сумує Львів.
Зажурена сосна – заломане гілля.
У засвіти пішов наш Лицар, вже його нема...

Та знаю, дух Твій соколинний поміж нас!
І лише тіло спочиває у могилі.
Ти ще відродишся не раз –
В погіднім дні, у стиглій китиці калини.
У сріблі плину рік, на іскрах ватри, у піснях,
В рясному збіжжі чи криничці чистій десь на роздоріжжі,
В молитві щирій, пам'яті родини...
Як праведник Ти житимеш в нових віках
У ріднім слові кожної дитини.

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви в ім'я св. п. Михайла Сновидовича на Фундацію „Українська Наука і Освіта" у Національній Українській Кредитівці в Нью-Йорку, Бавнд Бруку чи Картереті на число 7392-01 на допомогу талановитій українській шкільній молоді, студентам та аспірантам в Україні, Америці, Канаді та будь-якому куточку Землі, де нашого цвіту по світу.

Від живої людини не можна відібрати лише одного багатства - ЗНАНЬ!
мотто родини Сновидовичів.

За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає